

Folketingets Enerkipolitiske Udvalg
Christiansborg, den 27. september 2004



Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere.

Referat af høring om de statsretlige aspekter af Nordsøaftalen

Vedlagt omdeles et referat af Det Enerkipolitiske Udvalgs offentlige høring om de statsretlige aspekter af Nordsøaftalen, som blev afholdt den 9. december 2003 i Landstingssalen på Christiansborg.

Høringen skulle belyse:

- forholdet mellem grundloven og kompensationsbestemmelsen i aftalen,
- skattemæssige aspekter af kompensationsbestemmelsen i aftalen.

Herunder ønskedes følgende skattemæssige aspekter af kompensationsaftalen nærmere belyst:

- samspillet mellem selskabsskatten og kulbrinteskatten i forhold til kompensationsaftalen,
- sondringen mellem specifikke og generelle skatteskærper i relation til kompensationsaftalen,
- det mulige indhold af love med et adfærdsregulerende, »ikke-fiskalt sigte« som nævnt i kompensationsaftalens § 2, stk. 5.

Som oplægsholdere var indbudt:

- Professor, dr. jur. Jens Peter Christensen, Aarhus Universitet,
- Lektor Anita Rønne, Københavns Universitet,
- Professor Aage Michelsen, Handelshøjskolen i Aarhus,
- Adjungeret professor, statsautoriseret revisor Søren Rasmussen,
- Professor Diderik Lund, Oslo Universitet.

Med venlig hilsen

Jan Rasmussen,
udvalgssekretær.



HØRING OM DE STATSRETTLIGE ASPEKTER AF NORDSØAFTALEN

Det Enerkipolitiske Udvalg

Tirsdag den 9. december 2003, kl. 10.00-13.00

Aase D. Madsen (DF, formand for Det Enerkipolitiske Udvalg, ordstyrer):

Godmorgen. Jeg vil gerne som formand for Det Enerkipolitiske Udvalg byde alle hjerteligt velkommen til høringen om de statsrettlige aspekter af Nordsøaftalen. Høringen er blevet besluttet afholdt og indkaldt med meget kort varsel, og jeg vil derfor i særlig grad sige tak til vores oplægsholdere, som har afset tid til og har påtaget sig at møde op i dag.

Jeg tror ikke, at der for oplægsholderne har været så meget tid til julehygge i den forgangne weekend, specielt set på baggrund af de 5 kg materiale, som man har fået tilsendt fra Udvalgssekretariatet.

Oplægsholderne er: professor Jens Peter Christensen fra Aarhus Universitet, lektor Anita Rønne fra Københavns Universitet, adjungeret professor Søren Rasmussen fra revisionsfirmaet Deloitte og Touche, professor Aage Michelsen fra Handelshøjskolen i Århus og professor Diderik Lund fra Universitetet i Oslo. Velkommen.

Tanken er, at høringen afvikles i to blokke: én om de statrettlige aspekter og én om de skatteretlige aspekter af Nordsøaftalen. Det er ikke sikkert, at vi kan holde os stramt inden for hver af blokkene, men vi må jo prøve.

Først vil oplægsholderne få ordet til et oplæg på ca. 10 minutter, og derefter vil der være spørgsmål fra medlemmer og stedfortrædere fra Energiudvalget og Skatteudvalget. Og der vil ikke være mulighed for tilhørerne for at stille spørgsmål. Jeg må med det samme bede om, man slukker for mobiltelefonerne.

Høringen bliver optaget på bånd, og der vil senere blive lavet en udskrift på samme måde, som det sker med forhandlingerne i Folketingssalen. Så af hensyn til dem, der skal skrive referatet, bedes man sige sit navn, når man får ordet.

Spørgerne vil jeg bede om at trykke på den grønne knap, når man får ordet, og huske at slukke igen på den grønne knap, for ellers kan vi ikke komme videre i spørgerækken. Og så vil jeg lige oplyse om, at kl. 11 bliver der en pause, og der vil blive serveret kaffe i værelset ved siden af – det ligger her henne til venstre.

Og så vil jeg gerne give ordet til den første oplægsholder, og det er Jens Peter Christensen.

Jens Peter Christensen (professor, dr. jur., Aarhus Universitet):

Tak for indbydelsen. Ifølge programmet kan jeg se, at det emne, jeg skal sige noget om, er forholdet mellem grundloven og kompensationsbestemmelsen i Nordsøaftalen, så det vil jeg gøre.

Jeg har ikke deltaget i debatten om det her emne – egentlig mærkeligt nok. Jeg tror, det skyldes, at jeg heldigvis var syg på det tidspunkt, hvor debatten sprang frem i pressen, og derfor undlod jeg at tage telefonen, da pressen ringede. Så endnu har jeg aldrig udtalt mig om dette her, og det er meget spændende, hvad det følgende bliver.

Jeg har opfattet debatten sådan, at det, den har handlet om, er følgende spørgsmål: Kan ét Folketing binde et senere Folketing, evt. i en lang periode, f.eks. 20, 30 eller 40 år frem? Svaret på det spørgsmål afhænger desværre lidt af, hvordan man forstår spørgsmålet, og der er i hvert fald to mulige måder, man kan forstå spørgsmålet på.

Den første måde er, at man jo med spørgsmålet kan mene følgende:

Kan ét Folketings beslutning – og det kan jo vedrøre et beslutningsforslag eller være et led i et lovforslag – hindre et senere Folketing i at vedtage en anden, eventuelt direkte modstridende, beslutning?

Hvis det er den måde, man opfatter spørgsmålet på, så er svaret enkelt nok, for så er svaret nej. En folketingsbeslutning kan altid laves om ved en ny folketingsbeslutning, og en vedtagelse i forbindelse med et lovforslag kan altid laves om i forbindelse med vedtagelse af en ny lov. Så der er intet, der forstået på den måde kan afskære ét Folketing fra at træffe beslutninger, der fraviger det, et tidligere Folketing har vedtaget.

Hvis man opfatter problemet på en anden måde, nemlig om ét Folketings beslutning, enten som led i en almindelig folketingsbeslutning, der bemyndiger en minister til at indgå en aftale, eller som led i en vedtagelse af et lovforslag, kan få retsvirkninger for fremtidige Folketing, så er svaret det modsatte af før, nemlig: ja.

Ét Folketings beslutning kan altså, f.eks. som bemyndigelse til en minister til at indgå en aftale eller direkte i forbindelse med vedtagelse af en lov, stifte en ret for private – altså borgere eller virksomheder – som disse private så kan søge beskyttelse for i grundlovens § 73 om ekspropriation.

Der kan man altså sige, at sådan en beslutning, der stifter sådan en ret, hindrer ikke et nyt Folketing i at træffe en modgående beslutning, men det er altså muligt, at den, der har fået retten ved den første beslutning, efterfølgende kan påberåbe sig grundlovens §

73 og få den retsbeskyttelse, der ligger i § 73. Og det er jo navnlig den, at man skal have fuldstændig erstatning for det tab, man lider ved indgrebet i retten.

Nu kan man så føle sig forvirret på et højere plan, fordi det så er lykkedes mig at svare både ja og nej til det spørgsmål, der er stillet. Men jeg tror bare, at det er vigtigt at gøre sig klart, at det kan ansues på de to måder. Og det er, så vidt jeg kan se, den sidste måde, der er den interessante: Altså stiftes der i realiteten en form for ret, som rettighedshavere efterfølgende kan søge beskyttelse af i grundlovens § 73?

Og så vil jeg derefter gå til kompensationsbestemmelsen i Nordsøaftalen, sådan som jeg har forstået den. Og der forstår jeg det sådan, at det centrale led er, at bevillingshaverne får et retskrav på compensation, hvis der kommer nye eller ændrede love og regler, der specifikt rammer producenter af kulbrinter på dansk område, og hvis disse nye love og regler forringer den økonomiske stilling for bevillingshaverne. Og det fremgår af aftalen, at det f.eks. kunne være en skærpelse af den danske kulbrintebeskatning eller en anden beskatning, der specifikt vedrører kulbrinteproducenter på dansk område.

Dermed erhverver bevillingshaverne en ret eller en rettighed i kraft af den aftale – en kontraktmæssig ret, kan man sige – som vil være omfattet af begrebet rettighed i § 73. Det er ikke det samme, som at der så også er en beskyttelse, for det afhænger af, om et indgreb er ekspropriativt, altså om det har karakter af afståelse. Men der er efter min vurdering ingen tvivl om, at der er tale om en ret, som i givet fald er beskyttet af § 73 som en ejendomsret, altså en kontraktmæssig stiftet ret.

Og så er spørgsmålet jo: Kan man det? Og svaret er sådan set enkelt nok: Ja, det kan man. Der er ikke noget til hinder for, at man stifter sådan en ret ved en aftale. Der opstår selvfølgelig det spørgsmål, om der er bemyndigelse for ministeren til at indgå aftale, men så vidt jeg kan se, er det ikke diskuteret af nogen. Det er vel heller ikke noget problem, det ligger i undergrundsloven og den bestemmelse, der er der om, at Energiudvalget giver sit samtykke. I det her tilfælde bliver det så vist en folketingsbeslutning.

Så der er sådan set ikke noget problem i, at man indgår sådan en aftale og dermed stifter en ret – altså rent statsretligt. Det er også velkendt fra andre områder, at der kan stiftes sådan nogle rettigheder. Det sker jo sådan set hver gang, man indgår en aftale fra statens side med private. Og det sker jo også ved lovgivningsmagtens bestemmelse direkte, at lovgivningen simpelt hen stifter rettigheder, der er omfattet § 73.

Og jeg kan nævne bare sådan nogle illustrerende eksempler – det første er sådan beløbsmæssigt at en lidt anden en størrelsesorden: livslange hædersgaver på finansloven.

De er jo ikke oppe i milliardklassen, men det er jo et eksempel på en ret, som reelt binder fremtidige Folketing. Tjenestemandsløvgivningens regler om pensionsrettigheder er også et eksempel på sådan en ret, der stiftes direkte af lovgivningsmagten. Efterlønslovgivningen om efterlønsbeviser er også et eksempel på sådan en ret, så det er altså i det hele taget, når staten indgår aftaler. Her spænder det jo altså fra indgåelse af aftale om Storebæltsbrobyggeri til indkøb af viskelæder på offentlige kontorer. Og nogle har også fabuleret, om man måske har fået rettigheder til bo på Christiania i kraft af de aftaler, der er indgået igennem tiden. Så det er sådan set velkendt, og koncessioner er bare et specielt tilfælde af den type af aftalekonstruktion.

Så kan man spørge, om der er en grænse for sådan en trafik. Altså én ting er, at man kan indgå sådan nogle aftaler i et vist omfang, men er det ubegrænset, kan man indgå det i meget vidt omfang eller hvad? Og det er jo et spørgsmål, som Justitsministeriet deres notits af 7. november 2003 sådan kredser lidt om, formentlig fordi det har været fremme i debatten.

Men man nøjes med at kredse om det. Jeg vil ikke sige, at man stikker hovedet i busken – man bliver sådan set inde i busken, kan man sige. Men man siger lidt om det. Man kan høre at de taler lidt om det, når man står udenfor og kigger på busken. Og det er jo sådan set velbegrunderet i en vis forstand, fordi Justitsministeriet kun tager stilling til det, de mener er nødvendigt at tage stilling til. Men de lufter det jo dog alligevel.

Nu behøver jeg jo ikke at blive i busken, så jeg farer bare direkte på og siger, hvad jeg mener om det. Og så vidt jeg kan se, er der to problemer. Det ene er, om det gør en forskel, at det er beskatningskompetence, det her drejer sig om. Der har været det synspunkt fremme i debatten, har jeg set, at det gør en vældig forskel, at det handler om beskatningsret og ikke bare almindelig lovgivningskompetence.

Jeg har svært ved at se, at der nogen begrundelse for det synspunkt. Det er rigtigt nok, at beskatningsretten er nævnt direkte i grundloven i § 43. Men i statsretlig henseende er der sådan set ikke noget specielt ved beskatningsretten andet end det, at der er et delegationsforbud. Det er det, der har fundet udtryk i § 43, hvor der står, at »... ingen skat kan pålægges, forandres eller ophæves uden ved lov«. Og det er der de dumper, studenterne, hvis de ikke ved, hvad »ved lov« betyder. Det betyder, at det skal stå direkte i loven, at man ikke kan delegere til skatteministeren at fastsætte de nærmere regler om skat indholdsmæssigt – sådan som man f.eks. kan delegere til miljøministeren, hvad man jo har gjort, stort set at lade ham fastsætte reglerne på miljørets område.

Man det kan man altså ikke på skatterettens område. Der er altså et delegationsforbud, og sådan har det set ud siden 1849.

Derudover er der et meget langhåret problem knyttet til bestemmelsen, nemlig om den hindrer, at man vedtager skatteregler direkte på finansloven, men det har ingenting med den her problemstilling at gøre.

Men derudover er der ikke noget specielt ved skattebestemmelsen. Hvis den ikke stod der, ville den gælde alligevel i den forstand, at man jo ikke kan opkræve skat, uden at der er en lovhjemmel, men der vil altså så ikke være et delegationsforbud.

Så der er sådan et eller andet magi over det der med, at det er skat, men i statsretlig henseende mener jeg ikke, det gør nogen forskel, om det er en skatteretlig kompetence, man reelt begrænser. Det er en lovgivningskompetence som andre.

Så er der et andet problem – og det er så det sidste – jeg vil komme ind på, og det er, om der er en grænse for, i hvilken udstrækning man kan binde fremtidige Folketing. I princippet – så længe man ikke tænker sig for meget om – kan man forestille sig, at Folketinget, ét eksisterende Folketing på et givet tidspunkt, kunne fastlåse hele lovgivningen. Altså det er, inden man tænker sig for meget om, men lad os lige lege med tanken: Man fastlåser hele lovgivningen ved at stifte rettigheder for borgere og virksomheder, nemlig en ret til, at lovgivningen ikke ændres.

Kan man virkelig det?

Det lyder jo mærkeligt. Justitsministeriet berører lige det spørgsmål, men man bliver som sagt inde i busken og holder sig til det, der er nødvendigt for at besvare det man mener er relevant i den her sammenhæng.

Min egen opfattelse er, at der ikke er noget i grundloven, der hindrer sådan en fastlåsning af retstilstanden. Det, man jo som jurist ville have som problem, er, at skulle man sige, at der er en hindring, så skulle man jo helst finde et argument for det. Og der vil en jurist jo starte med at kigge i loven. Der står jo ikke noget om, at der er nogen som helst grænse for den beskyttelse, man kan søge i § 73.

Så kunne man jo prøve at se, om der var gjort nogle overvejelser om det problem nogen sinde, og det er der jo ikke, for det er så absurd en tanke, at det er der ingen, der har forestillet sig ville ske.

Derudover så er det formentlig også praktisk umuligt, fordi man ikke vil kunne stifte rettigheder af den art, der hører at beskytte efter § 73. Og gjorde man det endelig, ville de ikke være beskyttet, fordi indgrebet ville ikke være ekspropriativt, det ville være

en generel regulering. Så problemet eksisterer nok ikke i virkeligheden og heller ikke juridisk.

Men altså mit bud vil være, at der ikke juridisk kan formuleres nogen grænse for, hvor langt man kan strække sådan en binding af fremtidige Folketing.

Lovgivningspolitisk kan man jo mene, det er godt. De, der vedtager det, vil jo sikkert synes, det er udmærket, og senere Folketing vil synes, det er noget skidt, men altså juridisk mener jeg ikke, man kan komme det så nær, at man kan sige noget som helst om, at der skulle være sådan en grænse. Det bliver ren og skær frihåndstegning, og det er formentlig også derfor, Justitsministeriet ikke bevæger sig nærmere ud i det. Det tror jeg er klogt.

Så min konklusion er altså to ting: Den ene er, at der ikke er noget i selve den kompensationsbestemmelse, der er indeholdt her i aftalen, der er grundlovsstridigt. Den stifter en ret efter § 73, og det vil sige, at gør man indgreb i den, så vil man være beskyttet af § 73, i hvert fald i den forstand, at det er en ejendomsret. Om det så vil være ekspropriation, det afhænger af, om indgrebet vil være afståelse.

Og så den anden ting: Der er efter min opfattelse ingen grænser at finde i selve grundloven, hverken i relation til skattekompetencen eller i relation til omfanget af den form for beskyttelse efter § 73, der kan opnås af et givet Folketing ved dets vedtagelser i beslutningsform eller i lovform. Tak.

Ordstyrer:

Vi siger tak til professor Jens Peter Christensen, og næste oplægsholder er Anita Rønne.

Anita Rønne (lektor, København Universitet):

Tak for invitationen her til høringen i dag.

Det statsretlige udgangspunkt er, at regering og Folketing ikke kan lægge bindinger på, hvad fremtidige Folketing kan lovgive om, og at lovgivningsmagten kun er begrænset af de indholdsmæssige grænser, som grundloven fastsætter. Her er de vigtigste jo bestemmelserne om menneskerettigheder, og en af disse er § 73 om beskyttelse af ejendomsretten.

Samtidig har det offentlige eller staten en autonomi til at indgå aftaler med private. Brugen af aftaleformen afspejler, at der er opnået enighed, og det er jo i og for sig gan-

ske positivt. Men regulering ved aftale er ikke uden problemer, og der gælder da også visse indholdsmæssige grænser for, hvad det offentlige rent faktisk kan aftale.

Hvis der skabes rettigheder, der nyder beskyttelse efter grundlovens § 73, så vil disse rettigheder skulle respekteres inden for rammerne af § 73, og der har Jens Peter Christensen jo allerede været lidt inde på, hvad det går ud på.

Staten har en beskatningsret i henhold til grundloven, og jeg tror, at der er enighed om, at den beskatningsret kan regering og Folketing ikke fuldstændig aftale sig ud af. Den aktuelle aftale understreger jo også, at statens egentlige beskatningsret ikke begrænses, så der sker altså ikke en formel begrænsning af beskatningsretten.

Men aftalen fastlægger jo desforuden, at DUC-selskaberne skal kompenseres for virkningerne af ændringer i eksisterende eller nye love og regler, der specifikt rammer producenterne af kulbrinter i den danske del af Nordsøen.

Kompensationsbestemmelser er faktisk noget, man kender noget til. I den internationale olieindustri kalder man det stabilization clauses. Der er altså tale om en kendt klausul, som internationale olieselskaber ønsker at anvende med henblik på at fastfryse de retlige rammer og de økonomiske forudsætninger, som aftalen hviler på, før investeringerne foretages.

Det er for så vidt ret forståeligt, og fastfrysning sker da også normalt for en vis periode. Det er derfor også relevant at kigge på tidsintervallet, og i Danmark taler man om en periode på knap 40 år. Jeg er bekendt med, at danske naturgaskontrakter mellem henholdsvis DUC og DONG og mellem DONG og de regionale naturgasselskaber indeholder sådanne såkaldte overvæltningssklausuler.

Jeg mener dog samtidig, at den situation, vi er i, er noget anderledes end en købskontrakt mellem to eller flere selskaber. Disse selskaber har ikke lovgivningskompetence eller reguleringsmyndighed, og de skal ikke varetage samfundets hensyn, hvad angår en hensigtsmæssig udnyttelse af de danske naturressourcer.

Stabiliseringsklausuler er altså velkendte i den internationale olieverden, men de er højest usædvanlige i vores del af verdenen. I forbindelse med fastsættelsen af licensvilkår er der jo en række instrumenter, der er til rådighed for regeringen. Man forsøger at opnå en balance mellem på den ene side politikernes ønske om at have så store frihedsgrader til at regulere forholdene i fremtiden og få så stor en andel af det økonomiske udbytte som muligt, og på den anden side fastlæggelsen af de rammer, der gør, at investor er rede til at indskyde den kapital, der skal til for at igangsætte aktiviteterne.

De økonomiske vilkår, der accepteres af et land, reflekterer forhandlingspositionen, erfaringer, geologiske forventninger, de forventede omkostninger, om der er en infrastruktur, og endelig graden af politisk stabilitet.

Jeg har en planche, som jeg sådan set gerne vil vise Dem. Og denne planche er fra en bog, som handler om beskatning af olieselskaber. Der er ikke skrevet noget om det i Danmark, så jeg har måttet ty til udenlandsk litteratur, nemlig til bogen »Fiscal Regime Stability and Issues of State Sovereignty« skrevet af to professorer, Thomas Wälde og George N'di fra University of Dundee, hvor der er et særligt center for ressourceret.

Og en af de strategier, som internationale olieselskaber anvender med henblik på at minimere politiske risici, er jo at anvende kontraktformen i stedet for tilladelsessystemet med underskrifter fra ministre og regering og med godkendelse fra parlamenter, og det kombinerer man så med voldgiftsklausuler, så det ikke er de nationale domstole, der skal tage stilling til eventuelle konflikter, samt stabiliseringsklausuler, som altså i vores tilfælde benævnes kompensationsbestemmelser.

Der, hvor vi finder klausulerne anvendt, er i det tidligere Sovjetunionen – Rusland, Georgien, Kasakhstan – i visse lande i Asien som Thailand og Malaysia, i Sydamerika i Peru, i Afrika i Angola og Sydafrika.

Man finder særlig denne slags klausuler i såkaldte production sharing contracts, som er den almindeligste form for olie-gas-regulering uden for den vestlige verden. Disse kontrakter forhandles direkte med staten, før de underskrives af parterne, og der er tale om et noget mindre sofistikeret reguleringssystem, som typisk ikke stiller så store krav til den offentlige administration.

Jeg har taget et par eksempler med.

De to eksempler, jeg har taget med, stammer fra henholdsvis Sydafrika og Georgien. Som man kan se, så er det altså fastfrysningen, der er det væsentlige. Det fremgår ikke altid direkte, at det er kombineret med en compensation eller en erstatning, men det ligger jo implicit i, at man laver en kontrakt, og ved kontraktbrud der bliver man erstatningsansvarlig.

Stabiliseringsklausuler har jeg ikke fundet i nogen af de reguleringer i de lande, som vi normalt finder inspiration i, og som vi sammenligner os med, og det er jo i særdeleshed de andre Nordsølande, Norge, Storbritannien og Holland, men oversøisk, f.eks. i Canada, finder man det heller ikke.

Det er et noget anderledes retligt regime, vi bruger her. Det er et licenssystem, hvor licensvilkårene er fastsat på forhånd og kombineret med forskellige beskatningssystemer. Det almindeligste i den vestlige verdens licenstilladelser er derimod, som det fremgår allernederst, at man eksplicit siger, at tilladelsen er undergivet de til enhver tid i Danmark gældende regler og medfører ingen begrænsninger i statens almindelige beskatningsret, som vi jo også har i de licenser, som er blevet udstedt i løbet af første til femte runde. Og så har man jo i øvrigt ikrafttrædelsesbestemmelser ved ny lovgivning til at fastlægge, om lovgivning nu også skal have virkning på allerede eksisterende koncessioner eller ej.

A.P. Møller-koncessionen har en særlig historisk baggrund. Det er ikke min opgave at vurdere, hvorvidt de aktiviteter og indsatser har været store eller ej. Men man kan vel godt konstatere, at koncessionsperioden ikke har været uden konflikter. Bevillingen blev jo udstedt i 1962, og allerede på det tidspunkt blev den jo kritiseret for ikke at være up to date og at mangle indflydelse fra statens side. Den er siden blevet ændret ved flere aftaler, mest omfattende i 1981. Det fremgår af energiministerens redegørelse fra 1981 om forhandlingsforløbet, at bevillingshaverne ønskede at få beskatningsforholdet inddraget i forhandlingsresultatet, og det blev dengang afvist af regeringen.

Vi har siden i Danmark udviklet et moderne licenssystem med inddragelse af såvel indenlandsk som udenlandsk ekspertise. Der var tværministerielle arbejdsgrupper, der forberedte det arbejde. Vi har holdt fem udbudsrunder. Vi har udstedt mere end 70 tilladelser og herunder nye tilladelser til Mærsk på de opdaterede vilkår.

Jeg synes, der er grund til at sætte spørgsmål ved denne meget komplicerede aftale, som den 11. november er blevet yderligere defineret, og som i sig selv fastlægger, at den ikke er udtømmende, men blot retter fokus på forhold, som med sikkerhed kan siges at falde ind under reglerne. Man må i hvert fald konkludere, at kompensationsbestemmelsens rækkevidde ikke kan fastlægges med sikkerhed. Det vidner den litteratur, som jeg har nået at studere om emnet, også om. Der er også tvivl internationalt.

Det er min opfattelse, at man bør foretage en tilbundsgående analyse af, hvad sådan en stabiliseringsklausul egentlig indebærer. Det har jeg i hvert fald ikke haft tid til indtil i dag, og jeg kan se fra ministerens svar på spørgsmålet om praksis for sådanne klausuler, at denne analyse heller ikke er foretaget af regeringen, for svaret er, at man ikke er bekendt med sådanne klausuler – jeg kan henvise til besvarelsen af spørgsmål S 61 af 20. november 2003.

Hertil skal så lægges det forhold, at ministeren har erkendt, at der ikke kan diskrimineres over for andre rettighedshavere på dansk sokkel, og har tilbudt at indgå i forhandlinger på tilsvarende vilkår med dem.

Tak for opmærksomheden.

Ordstyreren:

Ja tak.

Nu har vi hørt to meget interessante oplæg, og jeg er sikker på, at det giver anledning for mine kollegaer i de to udvalg til en masse spørgsmål. Men inden jeg giver ordet til spørgerne, vil jeg gerne foreslå, at der stilles korte og konkrete spørgsmål.

Værsgo til hr. Svend Auken.

Svend Auken (S):

Jeg vil gerne sige tak for to meget interessante oplæg. Det ene belyser det rent grundlovmæssige, og det efterlader jo selvfølgelig det indtryk, at der ikke er meget beskyttelse at hente i den nuværende grundlov for det moderne livs foreteelser set ud fra et parlamentarisk synspunkt.

Men det andet er jo et nok så interessant indlæg, fordi det går ned i den konkrete sag og undersøger den, og det synes jeg tilsammen giver os et vældig godt grundlag. Tak for det.

Da der er jo mange spørgsmål, ikke bare fra mig, men også fra mine kolleger, vil jeg foreslå ordstyreren, at vi udskyder kaffepausen et lille stykke tid, så vi får tid til at stille vores spørgsmål og få svar.

Jeg har tre spørgsmål:

Det første spørgsmål drejer som om grænser for beskatningsmulighederne, som begge har været inden på. Jeg er ikke optaget af, om det er i strid med grundloven eller ej. Jeg er optaget af den materielle indskrænkning.

Det fremgår af de svar, vi har fået, at man faktisk ikke kan tænke sig nogen praktisk situation, hvor man kan øge kulbrinteskatten i Nordsøen. Og det vil sige, at man i en 40-års-periode, hvor der tjenes helt gigantisk overnormalt – altså hvis f.eks. pludselig olieprisen stiger til 100 dollars, og der tjenes gigantiske summer – ikke kan gå ind og skærpe. Man kan end ikke komme op på noget, der eksempelvis minder om det norske niveau.

Man kan ikke stoppe huller. Al skattelovgivningserfaring viser, at der kan opstå huller. Også den nyere danske erfaring viser, at det kan ske. Disse huller kan ikke stoppes. Altså man kan ikke vise rettidig omhu uden efterfølgende at betale kompensation.

Man kan eksempelvis ikke ophæve den særlige undtagelse, der gælder for nord-søaktiviteter, hvor der ikke er CO₂-beskatning. Der er CO₂-beskatning i Norge, andre steder, og der er i hele det øvrige danske erhvervsliv, men man kan ikke ophæve den her uden at betale kompensation.

Spørgsmålet er – og Jens Peter Christensen er i hvert fald meget kendt for også at kunne udtale sig retspolitisk: Er der her ikke ud fra et retspolitisk synspunkt tale om en i hvert fald stærkt demokratisk bekymrende beskæring af Folketingets muligheder de næste mange år? Det drejer sig om trecifrede milliardbeløb og dermed om opretholdelsen af det danske velfærdssamfund – ikke et uvæsentligt spørgsmål. Så det er altså ikke en formel betragtning vedrørende grundloven i Justitsministeriets ånd, jeg beder om. Det er en retspolitisk vurdering af, hvordan fremtidige Folketing er stillet.

Det andet spørgsmål knytter sig til voldgiftsinstansen. Det fremgik af Anita Rønnes indlæg, at denne begrænsning ikke er særlig klar. Nu overlades den til en voldgift, hvor en enten af parterne valgt eller af højesteretspræsidenten udpeget opmand skal træffe afgørelse. Giver det ikke anledning til retspolitiske bekymringer, at i en 40-års-periode skal en opmand fastlægge Folketingets beskatningsret, og at det er en inappellabel afgørelse, der ikke kan indankes for de almindelige domstole?

Og det tredje spørgsmål, jeg har, er også ud fra en retspolitisk betragtning: Holder den lighedsgrundsætning, som, når man læser den danske statsforfatningslitteratur og den forvaltningsretlige litteratur, simpelt hen er det bærende princip?

Giver det ikke anledning til lighedsgrundsætningsmæssige problemer, at man, efter at man har udstedt 70 licenser, hvor man ikke giver nogen kompensationsaftale, så til en enkelt, der ganske vist omfatter 85 pct. af den danske sokkel, giver en sådan kompensationsaftale, og oven i købet skræddersyr den sådan, så den kun passer på til pågældende virksomhed og ikke kan overtages af andre, som den er udformet?

Der er en masse EU-retlige problemer med det her, men det skal jeg ikke ind på her, for vi taler her om dansk ret. Men giver det ikke anledning til alvorlige bekymringer, hvad angår ligebehandling af mennesker, som er i en lige situation?

Det var mine tre spørgsmål.

Ordstyreren:

Ja tak.

Og jeg tror, det er Jens Peter Christensen, der skal svare. Næste spørger er Ole Stavad.

Jens Peter Christensen:

Jeg ved da ikke, hvordan Auken har fået den opfattelse, at jeg udtaler mig retspolitisk. Det mindes jeg nu ikke, jeg har gjort. Men det er jo tit sådan, at hvis man udtaler til pressen, så redegør man jo for det juridiske, og så sidder de der, og så siger de: Hvad mener du selv? Og så siger jeg: Jeg mener sgu ikke noget.

Det er jo en længere historie. Men jeg synes, at det er ret vigtigt, hvis man optræder som sådan en såkaldt ekspert i hvert fald, at man prøver at holde sig til sit fag i den sammenhæng, og derfor har jeg sådan set ikke rigtig nogen kommentarer til det rent retspolitiske spørgsmål, du rejser. Altså jeg er så gammeldags, at jeg synes, at de der mennesker, der er valgt af befolkningen, vel i og for sig er de nærmeste til at have en politisk opfattelse. Og det er så det der med at flertallet bestemmer: det er jo også et mærkeligt princip, men det er svært at finde på noget bedre, ikke?

Så du får mig ikke lige til at sige noget om den del af det.

Men du kommer jo ind på noget lidt mere juridisk vedrørende lighedsgrundsætningen. Du har jo helt ret i, at vi forvaltningsretligt antager, at der gælder en lighedsgrundsætning, og det kan man også få dommere til at afsige dom efter. Men det er jo også sådan, at når vi kommer op i den højere del af retssystemet, altså statsretten, så har Højesteret jo aldrig villet antage, at der gjaldt en statsretlig lighedsgrundsætning. Det er der jo sådan set en ret enkel grund til, nemlig at det er ganske svært at sige, hvornår noget er lige, og hvornår noget det er skævt. Det er det, vi så har politikerne til, netop til at gøre forskel.

Så jeg må altså sige, at statsretligt er der ikke noget belæg for, at der skulle gælde sådan en almindelig lighedsgrundsætning, der så kunne betyde, at man her ikke kan gøre forskel på den ene frem for den anden. Det er mit svar.

Ordstyreren:

Ja tak.

Og næste spørger er Ole Stavad. Har Anita Rønne en supplerende bemærkning?

Ja, o.k.

Anita Rønne:

Jamen altså man skal jo altid være sig for retspolitiske betragtninger, men nu nævnte du fleksible forhandlingsklausuler.

Og det er jo sådan, at de faktisk bliver anbefalet i den artikel, som jeg gav visse udpluk fra. Man anbefaler dem frem for de her stabiliseringsklausuler. Hvis det er kontrakter, man indgår, indsætter man nogle forhandlingsklausuler, som gør, at begge parter har ret til at reforhandle, hvis de eksterne faktorer ændrer sig. Det er jo rigtigt, at man jo ikke kan vide, hvordan oliepriserne er i fremtiden, hvordan teknologien udvikler sig, og dermed hvor stort et udbytte, der kan blive tale om.

Når der så er tale om voldgift, jamen så kan vi i hvert fald konstatere, at efter de runder, vi har haft, og for de 70 licenser, vi har udstedt, gælder det jo altså som udgangspunkt, at det er almindelig domstole, der skal afgøre konflikter.

Vi har haft en voldgiftssag her i Damnark, og det var om arbejdsprogrammerne, og der er det sådan, at begge parter jo typisk udpeger én voldgiftsmand, og så er der en højesteretsdommer som formand. Det vil sige, at man i hvert fald sikrer, at der er nogle fra den internationale olieindustri, og man må jo så gøre op med sig selv, om det er den måde, man mener, at konflikter skal løses på. Det er en fortolkning, der dermed bliver bragt i anvendelse, der altså bygger meget mere på internationale end på nationale fortolkningsfaktorer.

Og så nævnte du lighedsgrundsætningen, og der vil jeg jo bare anføre, at der jo i hvert fald er et EU-retligt perspektiv her, fordi det er et spørgsmål om diskrimination. Man kan sige, at nu er det jo – som jeg forstår det – ikke en ny tilladelse, man vil udstede, men en forlængelse af den gamle. Men licensdirektivet indeholder jo visse regler om objektivitet og diskrimination, og det gør vores traktat jo altså også – regler, som gælder for alle koncessioner – og det medfører jo i hvert fald kompleksitet og følgevirkninger.

Ordstyreren:

Ja tak.

Og så er det Ole Stavad, og næste spørger er Anne Grete Holmsgaard. Værsgo, Ole Stavad.

Ole Stavad (S):

Og jeg vil godt starte med at takke for to meget forskellige, men, synes jeg, også meget spændende og i øvrigt præcise indlæg.

Først ville jeg godt spørge Jens Peter Christensen: Du var jo af en jurist at være bemærkelsesværdig klar med hensyn til, at der sådan set ikke var nogen begrænsninger på, hvad man kunne indgå af konkrete aftaler, uanset at det måtte begrænse kommende Folketings muligheder for eksempelvis reelt at udskrive skatter med det formål at få flere penge i kassen.

Og derfor ville jeg godt spørge: Når jeg ser på aftalen, og når jeg ser på de besvarelser, vi har fået, så har regeringen været meget omhyggelig med, at den både i aftalen og besvarelsen gør opmærksom på, at den kompensationsaftale, der er indgået, ikke begrænser Folketingets muligheder for at udskrive skatter.

Betyder det, som du sagde i dit oplæg, at selv om man konkret i aftalen havde indføjet en bestemmelse om, at Folketinget fremover ikke inden for et bestemt felt i bestemte situationer kunne udskrive skatter, som kom til at omfatte den pågældende koncessionshaver, at så ville det efter din opfattelse stadig væk være i overensstemmelse med grundloven?

Og i den forbindelse ville jeg også godt spørge, og det er så også til Anita Rønne, om den egentlige grund for regeringen til at være så opmærksom på det forhold kan være, som man skriver i et svar på spørgsmål 43 – vi har det på L 62, bilag 53: »Statens nettofordel ved aftalen i henhold til kompensationsaftalen vedrører ikke ændringer i skatter og afgifter, fordi det formentlig ville stride mod EU's statsstøtteregler«. Er det dér, hunden ligger begravet? Det vil jeg gerne have en bemærkning til.

Og så vil jeg godt i samme forbindelse spørge i relation til de øvrige koncessionshavere – fordi som Anita Rønne har gjort opmærksom på, så fremgår det af det her, at de ville kunne abonnere på en lignende løsning, også omfattende en kompensationsaftale.

Der har regeringen jo det problem, at man ikke kan lave en nettoopgørelse over statens fordel svarende til det, som man har gjort i forhold til DUC-selskaberne, fordi der allerede er indbygget ejerandele og 20 pct. overskud. Og det vil sige, at det er kun skattedelen, der i givet fald vil være ny. Der er heller ikke nogen DONG-aftale, som kan gå ind og give et bidrag.

Ville man uden at komme i konflikt med grundloven kunne indgå en aftale med de øvrige parter, der opererer i Nordsøen, som betyder, at man går ind direkte og lægger en begrænsning på Folketingets ret til at udskrive skatter, eller at man opgør kompensationsbeløbet ud fra, hvad man får ind i skatter? Ville det være i strid med grundloven?

Og man må også gerne knytte en bemærkning til, om man ser problemer i forhold til EU-retten?

Ordstyreren:

Ja tak.

Det var spørgsmål først til Jens Peter Christensen og til Anita Rønne derefter.

Jens Peter Christensen:

Ja, Stavad, angående det første, som du refererede, nemlig at man rundt omkring i svarene understreger, at man ikke gør indgreb i beskatningsretten: Altså det, man skriver, er vel, at man ikke gør indgreb i den almindelige beskatningsret. Det er det, der også står i aftalen her om compensationen. Så kan man sige: Hvad er modsætningen til »almindelig«? Hvis man ikke er jurist, så tror man det er »ualmindelig«, men det er det jo altså ikke. Det modsatte af »almindelig«, det er »speciel«, ikke sandt?

Og det jo et indgreb i den specielle beskatningsret i den forstand, at man ikke kan lave skatter, der specifikt retter sig mod bevillingshaverne. På den måde er det jo et indgreb i beskatningsretten.

Jeg opfatter de svar, der er givet, som typiske, når ministeriet giver svar. De svarer ikke på mere, end det er nødvendigt at svare på.. Det er der jo heller ikke juridisk noget galt i, for mange gange kan det også være fornuftigt. Så kommer man ikke op og hænge på noget i en ny sag, som ikke har været lige magen til denne her, vel? Sådan ville jeg også selv gøre, hvis jeg var embedsmand.

Men når man så er på universitetet, så fabler man jo gerne om ting, som der ikke er spurgt om, og det var så det, jeg gjorde. Jeg har selv gjort mig den overvejelse, om der er en forskel, hvis det er beskatningsret. Og som jeg sagde, kan jeg ikke se, at man kan finde sådan et grundlovmæssigt argument for, at beskatningsretten er noget specielt.

Det er en lovgivningskompetence som andre, og grunden til, at den står der, som den gør – hvis man går tilbage, så skal vi helt tilbage til 1849 – er altså ønsket om at undgå delegationsmuligheden. Og måske også den gang ønsket om at undgå at skattelo-

ve blev optaget på finansloven, for da var systemet jo indrettet sådan, at Folketinget havde en fremskudt placering i forhold til Landstinget med hensyn til finanslovens behandling. Satte man skattelovene over på finansloven, så ville man reelt sætte Landstinget ud af spillet.

Så det har sådan en god konkret historie bag sig, at vi har den bestemmelse, men jeg mener ikke, det er muligt at udlede af bestemmelsen, at beskatning så er et område, hvor der ikke kan indgås de aftaler, man kan på andre felter.

Men der er jo så selvfølgelig altid det problem med en aftale: Er der hjemmel til at indgå aftalen? Regeringen kan jo ikke bare indgå aftaler om alt mellem himmel og jord. Der skal jo være en hjemmel til det. Det er der i det her tilfælde i kraft af undergrundsløven, så vidt jeg kan se, og så samtykket fra Folketinget. Så det vil være mit bud på det. Men man skal så ikke glemme, at det eneste, jeg dermed siger, er, at så etableres der en ret, som er omfattet af § 73. Det næste problem er jo, om et indgreb i den ret så udløser erstatning. Og det går jo på, om der er tale om afståelse. Det er jo ikke givet, at ethvert indgreb i sådan en aftale vil være afståelse.

Vi havde jo diskussionen i 1980-81, da man justerede A.P. Møller-aftalen, hvor jo – så vidt jeg har forstået – Anker Jørgensen var fremme med, at man jo også kunne foretage et egentlig tvangsmæssigt indgreb. Og der var flere kloge, der sagde, at det ikke nødvendigvis var ekspropriation, hvis man gjorde det. Altså det var ikke nødvendigvis afståelse, selv om der var en rettighed.

Så det skal man også have med. Navnlig over tid opstår der jo også det problem, at aftalen så skal fortolkes, og der må det jo være ligesom anden aftalefortolkning, at forudsætningerne kan være ændret væsentlig fra, da aftalen blev indgået, sådan at den altså heller ikke binder på helt den måde, man måske umiddelbart tror.

Ja, det var mit svar på det, jeg forstod, du spurgte om.

Ordstyreren:

Ja, værsgo, Anita Rønne.

Anita Rønne:

Ja, jeg ved sådan set ikke, om jeg kan tilføje så meget mere. Det er jo nogle uhyre vanskelige spørgsmål, vi taler om her. Om man totalt kan blokere for en øget beskatning ved en aftale? Ja, som Jens Peter Christensen anførte, så cirkler Justitsministeriet jo rundt

omkring lige præcis det spørgsmål. Og min egen fornemmelse er, at jeg tror ikke, man kan lave en total, en hundrede procents blokering for beskatningsretten.

Men jeg har ikke meget at kunne bygge det på. Det ville undre mig, hvis man kunne. Altså i hvert fald kan man konstatere, at det, man forsøger, er meget væsentligt at moderere og modificere kompensationsbestemmelserne: Hvad det er for nogle skattekompetencer, der bliver begrænset. Det kan man i hvert fald konstatere. Så man er jo nok klar over, man er ude i en vis gråzone. Jeg tror, jeg vil nøjes med at sige det.

(Der spørges uden for mikrofonens rækkevidde om EU's regler).

Altså det har jeg ikke vurderet; det kræver mere tilbundsgående analyser. Men det er klart, at traktatens regler om forbud mod statsstøtte, åben konkurrence, indre marked, fri bevægelighed osv. gælder. Og jeg kan se, at der er flere sager i EU, hvor man sådan på forskellig vis forsøger at – hvad skal man sige – se det som indirekte statsstøtte.

Jeg har bl.a. hørt om, at man i Tyskland vil indføre en told på de tyske autostrader, men samtidig vil man kombinere det med en mulighed for at kompensere de tyske lastbilchauffører. Og det giver i hvert fald problemer i Kommission, det er der ikke nogen tvivl om. Tak.

Ordstyreren:

Ja tak.

Og næste spørger er Anne Grethe Holmsgaard. Værsgo.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg har først nogle spørgsmål til Anita Rønne.

Det, at der ikke er nogen genforhandlingsparagraf eller -klausul i denne aftale, er det ikke yderst usædvanligt? Kender man det fra andre områder, og kan du nævne nogle områder, hvor man, når man i øvrigt har med – må man sige – ret store beløb at gøre, ikke har en genforhandlingsklausul? Det var det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål går på kompensationsklausulen eller stabiliseringsklausulen, som man også kunne kalde den: Var den inde i overvejelserne – ved du det – da man lavede den første koncessionsperiode? Eller er den en – hvad kan man sige – nyopfindelse, som nogle har fundet på her ved at kigge på lande, der ligger uden for Europa?

Så har jeg et tredje spørgsmål, og jeg ved faktisk ikke, hvem af jer der skal svare på det, men det kan I jo nok selv finde ud af. Nej, jeg tror faktisk, det er til Jens Peter

Christensen. Du talte om, at forudsætningerne kan være ændret i forbindelse med en ekspropriation.

Hvem afgør, om de forudsætninger er så ændrede, at der ikke kan blive tale om fuld kompensation? Er det voldgiften, der afgør det, eller er det andre, der afgør det?

Har man overhovedet nogen mulighed set sådan fra en politisk, demokratisk synsvinkel for at have andre instanser til at komme ind, når det skal afgøres, om f.eks. store udsving i udvindingsteknologien, i oliepriserne eller i beskatningen i forhold til andre områder er tilstrækkeligt store til, at der kan sås tvivl om, hvorvidt der skal gælde den kompensation, som jo ellers står i kompensationsaftalen. Tak.

Ordstyreren:

Ja, det var først et spørgsmål først til Anita Rønne og derefter til Jens Peter Christensen.

Anita Rønne:

Ja, der findes eksempler på kontrakter, hvor man har indført genforhandlingsklausuler, og jeg stiller gerne en kopi af den artikel, som jeg henviser til, til rådighed, og der vil man kunne finde de pågældende eksempler.

Igen er det jo vigtigt at understrege, at det jo altid kommer an på forhandlingssituationen. Altså et land står jo altid i et dilemma, som jeg også forsøgte at påpege, og hvis man gerne vil have investeringerne, så forsøger man jo at gøre det så attraktivt som muligt.

En anden ting er, at når man så ser rundt omkring i verden, sker der jo tit ændringer undervejs, og der er adskillige eksempler på, at der efterfølgende sker skærpelse af vilkår. Det er jo ikke noget, der er helt usædvanligt og noget, der kun er sket i Danmark i løbet af 1980'erne. Ny lovgivning bliver vedtaget, og der har været store diskussioner om, hvorvidt de licenser, der var udstedt, bandt aftalemæssigt i den forstand, at der ikke kunne ske nogen former for regulering.

Men der er det vigtigt at understrege, at såvel i aftalekonstellationer og i tilladelsessystemer er der noget, der hedder bristede forudsætninger, som Jens Peter Christensen også har været inde på.

Om man gjorde det i 1962? Altså forhandlingsprotokollerne har jeg aldrig haft mulighed for at komme ind i. Det er forbundet med fortrolighed, så jeg tør ikke sige det. Men jeg kunne bare se, som jeg også nævnte, at i hvert fald beskatningsspørgsmålet blev

forsøgt bragt ind i forhandlingsforløbet i 1981, men det blev afvist fra regeringens side. Det ville man ikke.

Og de samme diskussioner har jo altså fundet sted både i England og Norge, hvor man løbende har ændret på kulbrintebeskatning og afgiftsniveau. Så det er ikke noget, der er specielt for Danmarks vedkommende.

Ordstyreren:

Ja tak.

Værsgo. Jens Peter Christensen.

Jens Peter Christensen:

Anne Grethe Holmsgaard, det, jeg nævnte med forudsætningerne, knyttede sig til den... ja, lad os starte et andet sted.

Der er sådan set to juridiske elementer her. Der er en aftale, og det vil en jurist kaste over til aftaleretten, og det kan de hygge sig med. Det er i princippet det samme, som hvis man går ind i en butik og køber et par sko, ikke? Det er det aftaleretlige.

Så er der det statsretlige. Det er dér, ekspropriation osv. kommer ind. Og det, jeg talte om vedrørende forudsætningerne, knytter sig til det aftaleretlige, hvor jo altså tanken juridisk set er, at når to parter indgår en aftale, så har de en gensidig viljeserklæring over for hinanden. Og så kigger man selvfølgelig på, hvad har de skrevet ned.

Men hvis tiden er gået, og der er kommet helt nye og ændrede forudsætninger til, så kan der altså være tale om at justere sådan en aftale i lyset af en forestilling om, hvad der egentlig kan have været meningen med det, de aftalte den gang, nu hvor forudsætningerne er totalt ændrede.

Så derfor kan der heller ikke gives noget svar på, hvad det har kunnet føre til, for pointen er jo for så vidt, at vi netop i dag ikke kender de der ændrede forudsætninger. Kendte vi dem nu, ville det jo ikke give anledning til en ny aftalefortolkning, for så måtte man antage, at dem, der har indgået aftalen, allerede tænkte på dem, da de indgik aftalen. Så per definition kan vi ikke vide det.

Og hvem afgør det? Der er jo ikke andet at sige, end at det afgør jo voldgiftsretten. Men det er jo også klart, at jo flere forudsætninger, man præciserer i aftalen, desto mere binder man jo i så henseende, og jo mere der skrives ind af forudsætninger, desto flere åbninger giver man for bristede forudsætninger. Det er jo oplagt.

Hvad angår det ekspropriationsretlige, kan der måske være grund til lige at præcisere et punkt, jeg har været inde på et par gange: Én ting er, at en ret er en ejendomsret i § 73, men det er ikke det samme som, at man er beskyttet, for indgrebet skal også være ekspropriativt eller være afståelse. Og det er egentlig det, der er spændende juridisk set, nemlig om et indgreb er afståelse. Det er der ikke nogen enkel formel for, men vi plejer at sige, at der er sådan en tre-fire momenter, domstolene lægger vægt på.

Det første er, om indgrebet er generelt eller meget konkret rettet mod en enkelt. Hvis det er meget konkret, så trækker det i retning af, at det er ekspropriation.

Det andet er, hvor intensivt indgrebet er.

Og det tredje er: Overfører man retten fuldstændig, eller er det bare en regulering af ejendomsretten eller den i øvrigt frie rådighedsret, man måtte have?

Det kender vi jo i høj grad på miljørettens område, hvor man kan sige, at der er sket en kolossal indsnævring af den råderet, man havde tidligere, men meget af den regulering er også helt generel.

I relation til reguleringen, der bliver foretaget i 1981, findes der altså i juridisk litteratur en diskussion af, om et indgreb i den situation overhovedet ville have været ekspropriation, eller om man kunne sige, at det slet ikke ville have været afståelse, hvis man havde grebet ind.

Og dertil kommer jo, at skat – for så vidt fornuftigt nok – *ikke* betragtes som ekspropriation. Det er vi nogle, der er lidt kede af, men altså der har de jo tænkt sig om i tidernes morgen. Det vil jo sige, at man for så vidt kan beskatte en gevinst.

Nu tror jeg ikke, man ville slippe igennem med så at beskatte den compensation, man får her, for sådan ville en voldgift nok alligevel ikke tænke – eller en dommer ville det jo nok være – hvis det kom til en prøvelse vedrørende ekspropriative spørgsmål.

Man skal tænke på, at der er mere fleksibilitet i det med hensyn til reguleringen, end man måske lige tror, når man fokuserer på, at ejendomsretten er beskyttet af § 73, for der ligger en del muligheder i at regulere fremover i kraft af, at ikke al regulering er afståelse.

Ordstyreren:

Ja tak.

Nu ser jeg, at klokken er 10.55, og jeg har stadig væk fire spørgere på listen. Så man skal jo tænke over, at man godt kan udskyde kaffepausen, men det går jo så fra de

næste oplægsholdere, der skal tale om det skatteretlige problem med hensyn til kompensationsparagraffen.

Så jeg giver ordet til Keld Albrechtsen, og så holder vi kaffepause derefter.

Keld Albrechtsen (EL):

Tak for oplæggene.

Jeg vil godt spørge Anita Rønne i henseende til de der aftaler, som altså findes primært i det tidligere Sovjetunionen og så rundt omkring i ulandene, så vidt jeg kan forstå, og som den danske regering altså har fundet det påkrævet at kopiere: Har man i den sammenhæng taget hensyn til det forhold, at man jo godt kan betragte de værdier, der ligger i undergrunden som folkets egentlige fælles ejendom?

Jeg vil også godt spørge Jens Peter Christensen om det, for et eller andet sted må det vel være en ejendom, som tilhører folket, nationen, eller hvad man nu vil kalde os alle tilsammen, borgerne. De økonomiske vismænd udtrykte det meget enkelt: I princippet tilhører ressourcerne samfundet.

Og efter min opfattelse, men jeg er jo ikke jurist, så må det da være vanskeligt. Hvordan skal den enkelte borger kunne håndhæve sin del af den ejendomsret, hvis der så sidder nogle og forærer den væk uden at spørge den pågældende borger.

Det kan godt være, det ikke er et juridisk synspunkt, men et rent moralsk-politisk synspunkt, men jeg vil godt spørge, om sådanne synspunkter har indgået i en juridisk sammenhæng på et eller andet tidspunkt.

Så vil jeg tilføje, at vi jo i sin tid var nogle, der led af den vildfarelse, at grundloven satte nogle grænser for, hvor meget kompetence, man kunne overføre til EU, fordi der stod »i nærmere bestemt omfang« i grundloven.

Men vi var altså også nogle, der gik rundt med den antagelse, at det i statsretten var almindeligt anerkendt, at staten havde en beskatningsret, som den ikke kunne fraskrive sig – i hvert fald ikke, det var vist sådan Zahle formulerede det, hvis der var fuld kompensation. Der måtte altså efter hans opfattelse kun være delvis kompensation.

Jeg havde egentlig forstået det sådan, at det var en statsretlig antagelse, der har eksisteret i adskillige årtier, at der var en sådan beskatningsret, som man ikke fuldt ud kunne fraskrive sig. Men det kan så godt være, at det er forkert, og at vi også må erkende, at der på det her punkt er et enormt hul i grundloven.

Så vil jeg spørge Jens Peter Christensen: Hvordan afklares det, hvis der nu opstår en diskussion i forbindelse med, at man vedtager en forhøjelse af kulbrinteskatten på et eller andet tidspunkt? Lad os sige, at vi sætter kulbrinteskatten op om 10 år til 100 pct. Så siger vi i Folketinget: Det er en almindelig regulering, det har ikke noget med ekspropriation at gøre, og det gælder for alle, der betaler kulbrinteskate, at den er 100 pct., og derfor skal der ikke være nogen kompensation. Så siger A.P. Møller: Det skal i voldgiftsretten, selvfølgelig.

Men hvem afgør dybest set, om det er ekspropriation? Lovgivningsmagten kan vel ikke overlade til en voldgiftsret at afgøre, hvad der er ekspropriation efter grundlovens § 73? Derfor har det undret mig, at man fra regeringens side har ment, at man har kunnet indskrive grundlovens § 73 som en integreret del af en aftale, der skal forvaltes af en voldgift. For en voldgift er jo ikke en domstol. Og det er vel dybest set kun domstolene, der kan tage stilling til, om der foreligger ekspropriation.

Jens Peter Christensen selv beskrev vist den konflikt, der kunne ligge i den situation, nemlig om man ville betegne det som en almindelig regulering eller en ekspropriation. Så derfor vil jeg godt spørge, om den indskrivning af grundlovens § 73 i aftalen i virkeligheden ikke er i strid med selve § 73? § 73 understreger jo meget kraftigt, at det lige nøjagtig er domstolene, der afgør sådan et spørgsmål.

Ordstyreren:

Ja tak. Jens Peter Christensen.

Jens Peter Christensen:

Ja, man kan jo blive helt svimmel! Men sådan er det jo med gode spørgsmål.

Men hvad angår det første spørgsmål, kan jeg berolige dig med, at det ikke kun er moralsk, det er altså simpelt hen også juridisk. Man har vist alle dage sagt, at det, som ingen ejer, ejer kongen. Og det har også fundet udtryk, så vidt jeg kan se, i loven om anvendelse af Danmarks undergrund. Der står nemlig højt og larmende i § 2, at de råstoffer, der er nævnt i § 1, det er altså for eksempel det her, tilhører den danske stat. Så sådan er det.

Det er jo derfor, man kan indgå en aftale om dem. Man kan jo ikke indgå en aftale om noget, man ikke ejer. Så det er derfor, man kan gøre det. Det er altså ikke kun en mo-

ralsk betragtning, at det her er folkets eller sådan noget. Det er i juridisk forstand statens, og det er derfor, man kan indgå en aftale om det.

I og med at man så indgår aftalen, er det ikke længere statens, om jeg så må sige, i hvert fald ikke inden for den tidsperiode, man indgår aftalen, eller på de betingelser, der nu er beskrevet i aftalen. Så det er måske en moralsk og i hvert fald en juridisk betragtning.

Så er der dette med, hvad Zahle har sagt. Det tør jeg jo altså ikke rigtigt sige, for det fortaber sig lidt i forskellige journalisters gengivelse af det. Jeg kan kun sige – og det tror jeg ikke, han vil være utilfreds med, at jeg nævner – at han til mig har sagt og skrevet, at han aldrig har sagt, at kompensationsbestemmelsen var grundlovsstridig. Det citerer jeg ham her for, fordi det har han altså udtrykkeligt skrevet til mig: Kompensationsbestemmelsen, som den foreligger nu, er ikke grundlovsstridig. Men det er jo også lidt noget andet, det du var inde på. Det må han nok hellere selv svare på.

Og så er der altså det sidste dér, hvor man kan blive lidt svimmel af det, du siger. Og jeg ved ikke, om jeg kan udrede det.

Nej, lige til det mellemste, jeg var ved at tale om, nemlig det med Zahle: Jeg har prøvet at se i den statsretlige litteratur – der har vi jo sådan nogle gamle værker, der er skrevet af forskellige statsretsprofessorer gennem tiden – om der overhovedet er nogen, der har været inde på det, og der har jeg altså så via en god kollega, som elsker sådan nogen gamle bøger, fundet Henning Matzen, som jo godt nok var Højremand – men derfor kan han jo godt have skrevet noget rigtigt.

I 3. udgave af Statsretten fra 1899 – det er jo ikke så lang tid siden – 3. del, han havde skrivekløe, så de var frygtelig tykke de her bøger, på side 377 nævner han, at man tidligere har haft sådan en praksis, at staten, når den overdrog en ejendom, kunne finde på at give tilsagn om skattefrihed i skødet. Så diskuterer han, om det så er en ret, der er beskyttet af grundlovens § 73.

Han foregriber altså lidt det, vi nu sidder i her, men i en lidt anden størrelsesorden. Og så siger han: Jamen så den er beskyttet. Hvis det står i skødet, at der er skattefrihed, så er den beskyttet, medmindre det, der står i skødet, alene er en henvisning til de almindelige skatteregler, altså at man bare ligesom gør opmærksom på, at der gælder de skatteregler, der nu engang gælder.

Så siger Matzen, at så kan man, hvis det er det sidste, der er tilfældet, selvfølgelig ændre beskatningen. Det ville jeg lige nævne: Hvad der er at finde i Statsretten.

Og så var der det tredje og sidste, hvor man kan blive lidt svimmel: Det er det der med, om § 73 så er indskrevet i voldgiftsaftalen, eller hvad den er.

Jeg tror ikke, det er en rigtig måde at sige det på. Som jeg læser den, så er kompensationsaftalen altså udtryk for, at man indgår en aftale, og så siger den ene part, at nu skal I jo altså ikke snyde os, I andre dér, for vi ved jo godt, at I sidder på det her skattevåben, så vi er jo ikke meget for at indgå en aftale med jer, hvis I nu så i morgen eller om 10 år kommer med en specifik skat og tager vores gevinst. Sådan læser jeg det.

Så indgår man altså den aftale om, at hvis man laver helt specifikke skatter – Herren gav, og Herren tog, men man vil gerne undgå det sidste dér – og vil tage noget fra den ene aftalepart, altså A.P. Møller, så får de compensation, men op til den fordel, staten har fået af at indgå aftalen.

Det har sådan set ikke noget med at indskrive en ekspropriationsbestemmelse at gøre, for ekspropriationsbestemmelsen vil jo først blive aktuel, hvis man nu forestiller sig, at man i Folketinget vil fravige den her aftale, altså vedtage ved lov for eksempel, at den her aftale skal fraviges, at man vil ændre koncessionsvilkårene både på det ene og det andet og det femte punkt. Da kunne man altså forestille sig, at den aftalepart, der bliver ramt – altså A.P. Møller – ville kunne gøre gældende, at det så var ekspropriation, fordi man har en ret i kraft af aftalen her. Den konflikt ville jo blive bedømt af de almindelige domstole.

Den hører ikke til voldgiftsretten, for voldgiftsretten skal jo bare fortolke det her stykke papir. Men hvis lovgivningsmagten efterfølgende griber ind aftalen, så opstår altså spørgsmålet: Er det så ekspropriation eller ej? Og det vil så være en sag, som jo A.P. Møller kunne anlægge ved domstolene, og den vil så givetvis ende ved Højesteret, hvor man så måtte tage stilling til det.

Så det er ikke rigtigt at sige, at ekspropriationsbestemmelsen er indskrevet i aftalen. Ekspropriationsbestemmelsen er en, der bliver aktiveret, hvis man gør indgreb i aftalen. Så kan man altså forsøge at komme igennem ved domstolene ved at påberåbe sig den.

Ordstyreren:

Ja tak. Anita Rønne, værsgo.

Anita Rønne:

Jeg har bare en kort bemærkning til spørgsmålet om folkets fælles ejendom. Og det er jo rigtigt, som Jens Peter Christensen siger, at det decideret står i undergrundsloven, og det kom allerede ind i 1932 ved den første undergrundslov, at ressourcerne tilhører den danske stat.

Men dengang undtog man faktisk helt specifikt de ressourcer, som allerede var blevet udnyttet op til loven i 1932, dvs. sådan noget som grus og sand osv. Det er så senere blevet reguleret ved råstofloven i 1970'erne.

Det er også rigtigt, at der internationalt foregår en stor diskussion om ressourceretigheder, og den går under det begreb, der hedder permanent sovereignty to natural resources. Og det hænger igen sammen med retten til selvbestemmelse.

Der er uenighed om – også med hensyn til stabiliseringsklausuler – hvad effekten egentlig er af dem, men det tør jeg slet ikke komme med nogen endelige konklusioner på i dag. Det kræver altså et større analysearbejde.

Ordstyreren:

Ja tak.

Så er der kaffepause, og vi starter igen tyve minutter over elleve for at nå så meget som muligt. Og jeg vil lige bede jer om, at kaffen bliver indtaget i værelset. Vi har fået nogle strenge sikkerhedsregler herinde, så man bedes blive herinde, tak.

(Kaffepause).

Ordstyreren:

Velkommen tilbage fra kaffen.

Vi har besluttet, at da vi stadig væk har tre spørgere – det er Martin Lidegaard, Morten Homann og Svend Auken – tilbage med hensyn til det statsretlige, så tager vi lige et kvarter til det. Det vil så sige, at vi udskyder det skatteretlige sådan, at vi afslutter her kl. 13.15.

Og den første spørger er Martin Lidegaard.

Martin Lidegaard (RV):

Ja tak.

Jeg har tre spørgsmål. De er alle sammen til Anita Rønne, men Jens Peter Christensen er da også velkommen til at supplere, hvis han skulle have noget på sinde.

Mit første spørgsmål går på sammenligningen med stabiliseringsaftalerne fra Sydafrika og Georgien. Så vidt jeg lige kunne læse, men det gik selvfølgelig lidt hurtigt, så omfatter de aftaler sådan set al beskatning og ikke specifik beskatning. Der var så i Georgien undtaget miljø og kultur og security, så vidt jeg kunne se, men det er jo noget helt andet, så vidt jeg umiddelbart kan vurdere, end at gå specifikt ind på én skat, når man snakker kompensation. Jeg ville bare lige høre, om det er rigtigt forstået.

Det andet spørgsmål: Du nævnte flere gange, at det er umuligt sådan set at sige noget meget generelt om kompensationsaftaler. Man er inde i en historiske sammenhæng, her skal vi også forlænge en aftale, og det er svært at vurdere. Skal jeg forstå det sådan, at du sådan set er meget enig med kulbrinteskatteudvalget, der i deres rapport fra 2001 skrev, at »sådanne klausuler kunne være til fordel for både staten – gennem større forventet provenu – og koncessionshaverne, der kan disponere mere sikkert. Omvendt vil sådanne klausuler kunne fastlåse et skattesystem, som ikke er optimalt indrettet.«

Det er altså ikke kompensations- og stabiliseringsaftaler som sådan, du har nogle betænkeligheder omkring, det er indholdet, hvis indholdet ligesom ikke er optimalt – eller hvordan skal jeg forstå det? Er det sådan mere principiel modstand mod enhver form for kompensations- og stabiliseringsaftaler, eller er det afhængigt af indholdet?

Og det fører mig til mit tredje spørgsmål. Kan man læse kompensationsaftalen sådan, at hvis det nu – og du påpegede jo meget rigtigt flere gange, at det er jo meget kompliceret det her – om tre år viser sig, at de beregninger, ministeriet har foretaget i forhold til hvor stor en andel, staten skal have, viser sig ikke at holde, og at vi altså f.eks. kun får den halve andel ud af det, så kan man med kompensationsaftalen i hånden som stat gå ud og hæve kulbrintebeskatningen, betale den kompensation, det vil sige det merprovenu, staten har fået igennem aftalen, og så beholde resten? Kan man ikke også bruge den omvendt, om jeg så må sige?

Ordstyreren:

Ja tak. Det var til Anita Rønne.

Anita Rønne:

Det er korrekt, at de eksempler, jeg taget frem, vedrører beskatning og afgifter mere generelt. Det er nemlig sådan, at der typisk ikke er nogen kulbrintebeskatning i de pågældende lande. Kulbrintebeskatning er typisk forbundet med et licenssystem, sådan som vi har det i den vestlige verden, så der er typisk ikke en kulbrintebeskatning.

Så nævnte du i det andet spørgsmål kompensationsaftalen, og der kom du lidt ind på, hvad jeg synes. Og det mener jeg sådan set ikke er min opgave at udtale mig om. Altså jeg synes, jeg kan påpege de betænkeligheder, jeg kan se ved sådan nogle aftaler. Jeg kan i hvert fald påpege, at de typisk bliver brugt andre steder, hvor der jo altså er mere politisk ustabilitet, og hvor der måske ikke er den samme anerkendelse af, at der skal være et fair samarbejdsforhold, som der jo er både i Danmark, Norge og England.

Hvad var det, det sidste spørgsmål var?

Martin Lidegaard (RV):

Det sidste spørgsmål drejede sig om, hvorvidt man kunne forestille sig, at staten – hvis nu forudsætningerne ikke holder – om 3 år f.eks. hæver sin kulbrintebeskatning og så betaler det tilbage. Det åbner aftalen vel også mulighed for. Altså jo mindre staten tjener på den her aftale, jo mindre skal vi betale i kompensation.

Anita Rønne:

Nu bliver det kompliceret. Jeg er ikke økonom, og jeg kan slet ikke overskue, hvorvidt at de ting passer sammen. Det tør jeg simpelt hen ikke udtale mig om.

Martin Lidegaard (RV):

Jamen mit spørgsmål gik på, om der er noget juridisk til hinder for det.

Anita Rønne:

Juridisk til hinder for det?

Sådan som jeg har læst kompensationsaftalen, så går den jo primært den ene vej, nemlig at det er bevillingshaverne, der kan kræve kompensation. Men hvis f.eks. oliepriserne stiger og teknologien gør, at man i stedet for at indvinde 30 pct. kan indvinde 40 pct. og dermed får et større udbytte, så mener jeg ikke, at det er omfattet af kompensationsbestemmelsen.

Ordstyreren:

Ja tak. Næste spørger er Morten Homann.

Morten Homann (SF):

Ja tak.

Det er til Jens Peter Christensen om den her diskussion om afståelse, som du gjorde til et sådan et vigtigt begreb i forhold til grundlovsdiskussionen. Jeg nåede lige kort at få præsenteret en enkelt problemstilling over kaffen. Men for lige at samle sammen på det:

Når man diskuterer, hvorvidt der er tale om afståelse eller ej, er det så ikke sådan, at hvis man sammenligner den foreliggende aftale med og uden kompensationsklausulen – hvis man forestiller sig, at man havde den samme aftale uden kompensationsklausulen og så sammenlignede den med den foreliggende med kompensationsklausul – så påvirker de konkrete formuleringer i kompensationsklausulen spørgsmålet om, hvornår der kan være tale om afståelse eller ej?

Altså konkret: I og med at man har kompensationsklausulen, vil der være nogle skattemæssige indgreb, som under andre omstændigheder ikke ville have været afståelse, men som kompensationsklausulen så gør til afståelse. Er det ikke rigtigt forstået?

Så har du holdt dig lidt fra at gå ind en sådan mere præcis diskussion af, hvornår der kan være tale om afståelse. Men der er lige nogle situationer, hvor jeg synes, det kunne være godt at prøve at få sådan bare din umiddelbare vurdering af, om der kan have været tale om afståelse i de pågældende situationer med den foreliggende aftale.

En situation kunne være, hvis der, som flere har været inde på, identificeres nogle åbenlyse huller i aftalen – noget der ikke var hensigten, da man indgik aftalen, men som man så efterfølgende vil have en interesse i at få rettet op på. En anden mulighed var at indføre en ligeligt fordelt CO₂-afgift, som altså også omfatter Nordsøaktiviteterne. En tredje kunne være at sænke kulbrintefradraget yderligere fra de 30 pct. Og endelig kunne man forestille sig, at man hævede kulbrinteskatteprocenten.

Ville der være tale om afståelse i nogle af de fire tilfælde sådan efter din umiddelbare vurdering?

Ordstyreren:

Ja tak.

Jeg var ikke rigtig opmærksom på, om spørgsmålet både var til Anita Rønne og Jens Peter Christensen.

Morten Homann (SF):

Det var til Jens Peter Christensen.

Ordstyreren:

Værsgo, Jens Peter Christensen.

Jens Peter Christensen:

Tak.

Angående den første situation tror jeg, det er rigtigst at se på det på den måde, at det, der sker med kompensationsaftalen, er, at man indskriver en ret til kompensation for visse beskatningstyper – nej, typer er ikke det helt rigtige ord, men skatter, der er specifikt rettet mod lige præcis den ene aftalepart. Der sikres man kompensation, dog kun inden for et loft, så modparten skal fralægge sig sin nettofordel. Derudover kan man altså så klippe videre, om jeg så må sige, i den, der nok ikke er helt skaldet i den situation.

Så på den måde kan du godt sige, at den type indgreb, der ellers ikke ville være omfattet af § 73, fordi det ville være en beskatning, beskyttes den ene aftalepart altså imod i kraft af aftalen. Sådan tror jeg, man skal opfatte det. Man får altså simpelt hen beskyttelse mod en beskatning, som man ellers ikke ville have. Det er jo sådan set heller ikke mærkeligt, at det er sådan, det må opfattes, for det er jo derfor man har indskrevet det. Hvis man havde den i forvejen, var der jo ingen grund til at indskrive den.

Det andet, du siger, om man kan forestille sig forskellige former for beskatning: Der har vi altså det udgangspunkt, at skat ikke er afståelse, så man kan altså ikke få ekspropriationsbeskyttelse over for skat. Men selv om jurister måske kan opfattes som sådan nogle, der er vældig optaget af begreber, så er de det ikke i sidste ende, hvis nu de sad som dommere og skulle tage stilling til sådan en sag. Så ville man jo se på, hvad et indgreb reelt er. Om man kalder det det ene eller det andet, vil nok ikke være afgørende i sådan en situation.

Hvis man forestillede sig en skat, der alene var en skat, og som enten allerede formelt eller reelt kun havde en adressat, så vil jeg tro, der ville være flere højesteretsdommere, der ville sige, at så er det nok realiteten, vi skal hæfte os ved. Så selv om man nu

kalder det skat, ja, så er det jo i virkeligheden et sminket ekspropriativt indgreb. Så jeg tror ikke, begreberne dér lige løser problemet.

Man kunne godt forestille sig, at noget, som lovgivningsmagten ville kalde skat, var så singulært, at det lige præcis ramte en enkelt rettighedshaver: Det ville i realiteten bare være en lov, der sagde, at vedkommende rettighedshaver skulle afstå noget af sin ret, og så ville man sige, at det var omfattet af grundlovens § 73.

Men det er jo noget atypisk, det dér med retten til at udvinde ressourcer i undergrunden, det er altså noget atypisk i forhold til det, ekspropriationsbestemmelsen i tidernes morgen sigtede på. Da var jo sådan noget med, at hvis der skulle gå en jernbane igennem en kolonihave, og der var en person, der ikke ville af med sin kolonihave, så kunne man ikke bare tage den uden at give ham en pose penge.

Her er vi ude i noget helt andet. Derfor har der altså også omkring 1980 været en diskussion af, om man så ikke fra domstolenes side ville acceptere en mere vidtgående reguleringsmulighed, end man ville gøre i den klassiske ekspropriationssituation, fordi der var så store samfundsmæssige interesser på spil.

Jeg kan ikke svare mere præcist end det her meget upræcise svar på, hvilke grænser der egentlig ville være for skat. Men i hvert fald kan jeg sige, at det ikke vil være afgørende, om man lige præcis kalder det skat eller ej, hvis det alene rammer en enkelt.

Ordstyreren:

Ja tak. Og den sidste spørger i denne afdeling er Svend Auken. Værsgo.

Svend Auken (S):

Det er et afklarende spørgsmål, men lige en enkelt bemærkning inden: Normalt når vi holder høringer i Folketinget, så inviterer vi eksperter – det kan være jurister, det kan være økonomer, det kan være sundhedspersonale, alt muligt andet – for at vejlede os i, hvad vi skal gøre. Det vil sige, at vi får retspolitiske og andre politiske anbefalinger.

I dag har vi fået afklaret, synes jeg – og det kommer ikke overraskende for mig, for det har jeg også ment var klart inden høringen – nemlig at man kan godt efter grundloven kan indgå denne aftale.

Men det vi jo desværre ikke har fået afklaret, og det er fordi panelet af forståelige grunde ikke ved, at fordi man siger – og det var det, der var mit spørgsmål – at noget ikke strider mod grundloven, har man jo ikke taget stilling til, om der ikke kan være pro-

blemer i forhold til en række forfatningsmæssige principper: Hvor meget kan et flertal binde med hensyn til fremtidige indtægter, fremtidige flertal, med hensyn til at stoppe huller i lovgivningen, se på brud på lighedsgrundsætningen eller at en voldgift sættes over Højesteret – områder, som vi normalt siger, at Folketinget er forpligtet til at tage sig af.

Fordi man siger, at noget ikke er i strid med grundloven, har man dermed ikke taget stilling til – det er det, der er mit spørgsmål – om den konkrete aftale i et retspolitisk perspektiv krænker eller giver anledning til alvorlige overvejelser i relation til disse forfatningsmæssige principper. Det var bare det, jeg gerne ville have afklaret.

Ordstyreren:

Ja tak. Jens Peter Christensen.

Jens Peter Christensen:

Det, der jo er problemet med principper, er, at principperne tit er modstridende – det kender politikere jo også udmærket. Og somme tider kan man jo hive et princip ned fra luften og så sige, det er rodfæstet i lovgivningen, eller det er rodfæstet i forfatningen. Men så synes jeg også godt, at man som såkaldt juridisk ekspert kan sige noget om, hvordan tingene så bør være, hvis princippet nogenlunde entydigt peger i en bestemt retning.

Du har selvfølgelig ret i, at der er et grundlæggende princip i vores grundlov, der bygger på, at vi har valg mindst hvert fjerde år. Det kommer jo af den tanke, at det kan jo være, at befolkningens opfattelser ikke helt svarer til de opfattelser, de der sidder inde på Borgen har, og så kan de skiftes ud. Meningen er jo ikke bare, at vi så får nogle andre at kigge på i fjernsynet. Meningen er også, at så kan der træffes nogle andre beslutninger.

Så i den forstand kan du jo have fuldstændig ret i, at der er et princip om, at et nyt Folketing kan lave det gamles beslutninger om. Hvis det ikke kunne det, så kunne vi jo nøjes med at holde ét valg og så leve i fred i hvert fald resten af min tid. Men sådan er det jo ikke.

Det der så er problemet på det her felt, Auken, er jo, at vi også har et andet princip, som jeg så kan trække ned fra grundlovens § 73. Det princip bygger på, at hvis en privat – det kan også være en offentlig myndighed – har en ret af den art, som nu er omfattet af

ejendomsrettens begreb i § 73, så er det en ret, der er beskyttet. Det kan så være en menneskeret eller en frihedsrettighed osv. Sådan nogle rettigheder kan lovgivningsmagten altså etablere. Det har jo været anerkendt, at lovgivningsmagten kan gøre det.

Så dér må vi jo sige, at vores grundlov bygger altså på, at lovgivningsmagten eller regeringen, hvis den har bemyndigelsen, godt kan stifte rettigheder, som så dermed er immune for fremtidig regulering.

Og så har man jo altså desværre to modstående principper. Jeg synes, det er udmærket, at du borer i det, fordi det så giver mig anledning til at nævne, at der faktisk er de to modstående principper.

Men den afvejning, der så skal foretages, når det skal fastslås, om det er godt eller skidt i en konkret situation, er altså en politisk afgørelse, som ingen er bedre til at træffe end jer. Og fordi man af en eller anden grund har taget en høj eksamen og ikke har haft fantasi til at beskæftige sig med andet end sit fag, så er man altså ikke specielt kaldet til at have politiske meninger – efter min opfattelse. Andre af mine kolleger ser anderledes på det. Men det er altså min opfattelse.

Ordstyreren:

En kort replik til Svend Auken.

Svend Auken (S):

Ja, nu taler vi jo ikke om noget, der *er* sket. Nu taler vi om noget, der *skal* ske, og derfor er det selvfølgelig lidt interessant.

Der behøver jo ikke at være modstrid mellem principperne, hvis man siger, at vi ikke vil skabe rettigheder i henhold til grundlovens § 73, der på en urimelig måde beskærer fremtidige flertals muligheder for at agere.

Dine bemærkninger får det til at lyde som om, vi har besluttet det. Men formelt skal det jo først vedtages i Folketinget, og vi har denne høring for at blive vejledt om, hvad vi skal gøre. Og da er det vel et helt legitimt synspunkt at ville forene principperne, så man kan *undlade* at etablere sådanne rettigheder, som på en urimelig måde og i en meget, meget lang periode afskærer fremtidige flertal fra at agere.

Det er kun det, jeg synes, er vigtigt. Så der behøver ikke at være nogen strid mellem de to, for vi har jo ikke gjort det endnu.

Jens Peter Christensen:

Det forstår jeg godt. Men der er altså stadig væk det princip, at I *kan* gøre det, hvis I vil.

Og jeg er helt sikker på, at du nemt kan klare dig uden min vejledning, når du skal danne dig en opfattelse. For at tale lige ud af posen, så kan jeg jo så også godt se, at det selvfølgelig altid kan være en fordel, at det da aldrig skader – selv om man skal ikke overvurdere, hvad sådan nogle kloge folk betyder i debatten – hvis der er en eller anden klog, der også har sagt noget, der minder om det, man selv mener. Så i det lys ser jeg det også.

Men jeg er helt tryk ved, at du ikke får mine råd i denne her situation. (*Munterhed*).

Ordstyreren:

Ja, så siger vi tak for en god afslutningsreplik.

Så går vi over til den næste blok, og det er de skattemæssige aspekter af kompensationsbestemmelsen i aftalen. Som første oplægsholder har vi Søren Rasmussen. Værsgo.

Søren Rasmussen (adjungeret professor, statsautoriseret revisor):

Jeg står hernede, fordi jeg har et par håndholdte plancher, jeg skal tillade mig at genere jer med.

Jeg skal bruge mine 10 minutter på at prøve at illustrere, hvordan kulbrinteskatten virker eller har virket hidtil – man kan diskutere, om den har virket – men hvordan den har været indrettet hidtil, og hvordan den så er indrettet i fremtiden efter vedtagelsen af lovforslag L 62, som for øjeblikket er under behandling.

På basis af det vil jeg prøve at drage nogle konklusioner med hensyn til mulighederne for forvridninger i det system. Og med forvridninger mener jeg altså det, man også kalder huller: Er der nogle store huller, der vil dukke op et eller andet sted, og som man er forhindret i at lappe på som følge af kompensationsaftalen?

Hidtil har vi jo haft et system, sådan en totrinsraket, hvor de kulbrinteskattepligtige først betaler selskabsskat af deres almindelige erhvervsindkomst, og så opgør de noget, der hedder selskabsskattepligtig kulbrinteindkomst. Og de to lagt sammen de beskattes for øjeblikket med 30 pct.

Så opgør man kulbrinteindkomsten en gang til, nu på en lidt anden måde, for nu opgør man kun de positive feltindkomster – det er det, jeg har prøvet at illustrere ovre til højre. Dem er der ikke så mange af, fordi der er noget, der hedder kulbrintefradrag på 250 pct. af investeringerne på feltet.

For at sige det sådan meget firkantet, så er det kun dem, der ikke forstår reglerne, der har betalt kulbrinteskot.

Et kulbrintefradrag på 250 pct. er i sig selv forvridende, for med den nuværende inflation og rente kan man jo bare investere og så lade skidt stå og ruste op. Hvis man betaler kulbrinteskot, får man et statstilskud på godt og vel 1 kr., hver gang man investerer 1 kr.

Men der er altså en opgørelse derovre, hvor man trækker efterforskningsudgifter fra og så selskabsskatten af kulbrinteindkomsten, sådan så den altså ikke går rent igennem to gange, om jeg så må sige. Det er den selskabsskot, der er opgjort til 30 pct. af den selskabsskattepligtige kulbrinteindkomst. Så har man kulbrinteindkomsten, og den betaler man så 70 pct. skot af.

De, der kender lidt til almindelig selskabsskatteret eller skatteret i det hele taget, vil se, at der er en del afvigelser her i forhold til det almindelige system. Man laver selvstændige opgørelser på de enkelte felter. Man har dette kulbrintefradrag, hvor man får fradrag for tre en halv gang totalt set af det, man investerer. Og sådan nogle forskelle i skatteprocenten, 30 til 70, skaber incitamentter til at forvide. Det skaber incitamentter til få fradragene over, hvor de virker bedst, og indtægterne over, hvor de beskattes lavest.

Hvad sker der så med det system efter vedtagelsen af L 62?

Det, der sker nu, er, at vi nærmer os selskabsskatten. Skatteelementerne er strikket lidt anderledes sammen, men vi har stadig ovre til venstre en selskabsskateopgørelse, som består af den selskabsskattepligtige kulbrinteindkomst. Og så kommer der en overskudsandel. Det er den overskudsandel på 20 pct., man betaler frem til 2012, hvor staten bliver 20 pct.s ejer i foretagendet, den har man fradrag for. Og så har vi den almindelige selskabsindkomst.

Og det vil sige, at den samlede, almindelige skot nu bliver 30 pct. selskabsskot plus den der 20 pct.s overskudsandel, som jo i denne forbindelse også må anses som en skot.

Ovre på den anden side sker faktisk noget, som gør, at man kan håbe – og det er vel også det, der fremgår af lovforslaget – at der nu kommer penge i kassen på et eller andet tidspunkt. Man nedsætter nemlig kulbrintefradragene fra de 250 pct. til 30 pct., og

det vil sige, at incitamentet til at føre nogle indtægter derover eller at afholde nogle udgifter for at få kulbrintefradrag jo vil blive reduceret væsentligt eller måske oven i købet forsvinde, lidt afhængigt af, hvordan økonomien i det er. Man har så en overskudsandel, som også går fra dér, selskabsskatten af kulbrinteindkomsten går fra, og så reducerer man beskatningsprocenten fra 70 til 52.

Der er altså en række elementer i det her, som gør, at man tilnærmer de to opgørelsessystemer til hinanden. Jo mere man tilnærmer systemer og skatteprocenter til hinanden – det er det, de sidste 20 års skattereformer har gået ud på – jo sværere bliver det at spekulere mod systemet.

Man kan også se af de plancher her, hvordan det virker, hvis man ændrer de almindelige selskabsskatteprocenter, som ikke er omfattet af kompensationsaftalen. Hvis man forhøjer selskabsskatteprocenten, så vil der jo ske det, at så går der et større beløb fra i kulbrinteskatten, og det vil sige, at så betaler kulbrinteskatten 52 pct. af selskabsskatteforhøjelsen.

Nu er selskabsskatteforhøjelser lige p.t. ikke særlig interessante. Det, man ser rundt omkring i verden, først og fremmest inden for EU, er selskabsskattenedsættelser, hvor man konkurrerer på lave selskabsskatteprocenter. Hvis det sker i Danmark, og det gør det på et eller andet tidspunkt – vi er altid lidt bagefter, men vi kommer med, så det sker – så vil det sige, at den selskabsskat, der går fra ovre i kulbrinteindkomsten, bliver mindre, og så stiger kulbrinteskatten altså med 52 pct. af selskabsskattenedsættelsen. Så der er i et eller andet omfang en selvregulerende effekt der.

Min konklusion på det her er, som jeg sagde før, at vi får et system, som i langt højere grad hænger sammen. Jeg kan ikke sådan på stående fod lige finde ud af, om der skulle være nogle huller i det her -- huller forstået som huller i forholdet mellem selskabsskat og kulbrinteskate. Jeg tror det faktisk ikke. Jeg tror, man har fået taget spekulationsmulighederne ud af systemet.

Vi vil stadig finde huller i selskabsskatten, men det er ikke i relation til kulbrinteskatten, det er i relation til udenlandske skatteregler. Forskellig behandling af den samme realitet i Danmark og i udlandet vil stadig skabe huller som det, vi diskuterer for øjeblikket. Men det har intet med det her at gøre.

Jeg tror faktisk, at det her system hænger rimelig godt sammen, og jeg tror, at hovedproblemet i det her ikke er skatten, og det er for mig at se heller ikke kompensationsaftalen: Problemet er, at man hverken på skatteområdet eller vel på andre områder med

større sikkerhed kan lave aftaler, der rækker 40 år ud i fremtiden, idet ingen af os jo ved, hvad de næste 5, 10, 20 eller 40 år vil bringe.

Så det var mit indlæg og min mening om det.

Ordstyreren:

Ja tak. Og vi går videre til næste oplægsholder, og det er Aage Michelsen.

Aage Michelsen (professor, Handelshøjskolen i Århus):

Tak for indbydelsen til at komme og sige noget om den spændende nye lovgivning, som venter på snart at blive gennemført.

Det er så heldigt, at det, jeg skal sige noget om, er nogle kendte problemstillinger, nemlig spørgsmålet om, i hvilket omfang det er muligt at foretage korrektion, hvis parterne i en aftale gør forsøg på at lave indkomstforvridning eller lave forkert transfer pricing, som det også kaldes.

Når det emne er taget op, og det er pålagt mig at diskutere dette emne, så hænger det som bekendt sammen med, at det bl.a. i pressen og også andre steder har været diskuteret, om der ikke var et hul i loven. Betænkningen om kulbrintebeskatningen fra 2001 lagde op til, at der skulle gennemføres en særlig hjemmel til at foretage korrektion, fordi den almindelige hjemmel til at foretage korrektion, som vi har i ligningslovens § 2, der blev gennemført i 1998, kræver kontrol. Og det vil sige, at selskabet skal have mere end 50 pct. af ejendomsretten eller stemmeretten for at have kontrol og kunne diktere de prisafregningsprincipper, der skal gælde i en aftale mellem to parter.

Men det er sådan efter dansk skatteret, at det ikke har været hensigten med bestemmelsen i ligningslovens § 2, at man ville ophæve de almindelige regler om adgang til at foretage korrektion. Disse almindelige regler om adgang til at foretage korrektion har vi i statsskattelovens §§ 4-6, og disse almindelige principper om indkomstopgørelsen finder også anvendelse i kulbrintebeskatningen – jeg tror, det er § 4 i kulbrinteskatteloven, hvor man henviser til disse almindelige bestemmelser i statsskattelovens §§ 4-6.

For at dokumentere, at disse almindelige bestemmelser stadig væk finder anvendelse, således at der ikke har været hul i det oprindelig lovforslag til gennemførelse af den nye kulbrinteskate, vil jeg citere forarbejderne til ligningslovens § 2. Der hedder det meget klart, som også den tidligere skatteminister Ole Stavad erindrer:

»Den angivne kreds tilsigter at omfatte de generelle interessefællesskaber inden for erhvervsforhold. Der kan imidlertid være konkrete situationer, hvor eksempelvis en værdiansættelse er styret af, at to uafhængige parter har mange skattemæssigt modstridende interesser. Ifølge praksis kan skattemyndighederne i sådanne situationer korrigere eksempelvis en værdiansættelse, der er begrundet i parternes konkrete interessesammenfald.«

Og så henviser man til to højesteretsdomme fra 1996, nr. 496 i Tidsskrift for Skatter og Afgifter 1996 og en tilsvarende afgørelse i nr. 497 fra samme årgang.

Jeg vil her i det følgende ved gennemgang af nogle meget væsentlige højesteretsdomme påvise, at der er sikker hjemmel til at foretage korrektioner, også i tilfælde, hvor der end ikke er konkret interessefællesskab, men hvor der altså er modstridende interesser mellem parterne.

Den første sag, som jeg vil omtale, er en af de afgørelser fra 1996, som man henviser til i forarbejderne til ligningslovens § 2, nemlig Tidsskrift for Skatter og Afgifter 1996 nr. 496. Der var tale om et andelsselskab.

Som mange vel i forsamlingen ved, bliver andelsselskaber normalt ikke indkomstskattepligtige, man opgør indkomsten fiktivt som 4 eller 6 pct. af formuen. Det vil sige, at de kan sælge deres driftsmidler uden at blive avanceskattepligtige. Og dette andelsselskab solgte en række driftsmidler til et leasinginteressentskab, for at investorerne kunne foretage skattemæssig afskrivning. Der var altså et konkret interessefællesskab. Andelsselskabet var ligeglad med skatteproblemet. Investorerne i leasinginteressentskabet var meget interesseret i at få et så højt afskrivningsgrundlag som overhovedet muligt. Og det var helt åbenbart, at den værdiansættelse af de overdragne driftsmidler, der blev foretaget, var for høj. Højesteret tilsidesatte værdiansættelsen, idet man sagde, at der var en fælles interesse mellem andelsselskabet på den ene side og investorerne på den anden side, og Højesteret fastsatte selv en lavere værdi efter en skønmæssig betragtning. Det samme resultat nåede man frem til i afgørelsen i Tidsskrift for Skatter og Afgifter 1996 nr. 497.

Så vil jeg nævne den domstolsafgørelse, som jeg i og for sig selv synes kan illustrere problemstillingen bedst. Det er en sag fra 1998 i Tidsskrift for Skatter og Afgifter 1998 nr. 731. Der var der end ikke konkret interessefællesskab mellem parterne. Der var tale om en vognmand. Han solgte fire busser til et privat selskab, der skulle overtage kørslen i henhold til en kontrakt med et trafikelskab. Værdien af disse fire busser blev

sat til 5 mio. kr., og så satte man 500.000 kr. i goodwill på det tidspunkt, hvor goodwill-avancer ikke var skattepligtige.

Og dér sagde Højesteret: Det kan ikke være rigtigt. Der er ikke noget goodwill i denne virksomhed, når man handler i henhold til en kontrakt med et trafikkselskab. Det er simpelt hen en rettighed, en indtjeningsmulighed, som man har, og avancer ved overdragelse af indtjeningsmuligheder er skattepligtige -- dengang efter lov om særlig indkomstskat § 2, stk. 5, i dag er det § 40 i afskrivningsloven. Så selv om der overhovedet ikke var noget konkret interessefællesskab, fandt Højesteret alligevel, at man kunne foretage korrektion.

Det kan formuleres på den måde, at parterne i en aftale har ikke rådighed over den skatteretlige kvalifikation af de dispositioner, der foretages mellem to parter.

Jeg har en kollega, som har illustreret det på en bedre måde, nemlig Ligningsrådets tidligere formand Ole Bjørn, som har skrevet om det i tidsskriftet SR-SKAT 1998, hæfte 7, side 327. Og der nævner han, at man ingen rådighed har over den skatteretlige kvalifikation.

Men når han holder foredrag, bruger han et langt bedre eksempel: Hvis man overdrager en ko, så kan man altså ikke sige, det er vederlag for goodwill, og omvendt hvis man overdrager goodwill, så kan man ikke sige, det er vederlag for en ko. Skattemyndighederne bestemmer altså, hvordan det skal kvalificeres.

Og denne afgørelse viser klart og tydeligt, at det er de almindelige bestemmelser i §§ 4-6, der simpelt hen sikrer, at det ikke er skatteyderne, men skattemyndighederne, der har rådighed over den skatteretlige kvalifikation. Det er det, der er afgørende for korrektionsadgangen.

Jeg kan meget kort nævne yderligere en højesteretsdom fra Tidsskrift for Skatter og Afgifter 1994 nr. 207. Der var tale om et dansk selskab, der leverede nogle varer til England, men de betalte de facto en provision på 20 pct. til et selskab i Schweiz. Det pågældende danske selskab havde ikke i hvert fald p.t. en kontrollerende indflydelse på det schweiziske selskab, men det havde en optionsret, og derfor statuerede Højesteret, at den de facto-provision på 20 pct., der var lagt, var ikke forretningsmæssigt begrundet, og man nægtede fradragsret.

Så for at bringe problemstillingen lidt tættere på problemstillingen her med kulbrintebeskatningen, så kunne man jo forestille sig følgende situation: De to udenlandske selskaber de låner penge til DUC, således at man betaler en rente, der ligger langt ud

over markedsrenten. Det bestemmer parterne ikke. Det gør skattemyndighederne. Man kan selvfølgelig kun få fradrag for en rente, der svarer til markedsrenten. Yder man et yderligere beløb ud over markedsrenten, ja, så er der ikke fradrag i medfør af statsskatte-lovens § 6 e. Så kommer vores almindelige fradragsbestemmelser og dækker af på det pågældende punkt.

Så man kan jo derfor rejse det spørgsmål: Hvorfor har skatteministeren så i det ændringsforslag til L 62, som vist nok er blevet lagt frem her i salen i dag, indsat en bestemmelse, der klart hjemler, at man i DUC-situationen kan foretage kontrol? For de tre parter i DUC-selskabet har selvfølgelig fælles interesse, og ingen af de tre parter har den kontrol, som fremgår af ligningslovens § 2.

Der kan jeg godt forstå skatteministeren, for det hænger med, at det er svært at lave værneregler. Vi har mange eksempler på igennem tiderne, at hvis man laver værneregler for at lukke huller, så bliver disse værneregler brugt til at slutte modsætningsvis. Det bedste eksempel er jo ligningslovens § 2, hvor altså nogle har været inde på, at hvis der ikke er kontrol efter ligningslovens § 2, så har vi ingen korrektionsadgang, selv om man i forarbejderne til ligningslovens § 2 sagde, jamen vi har de almindelige regler i statsskatte-lovens §§ 4-6.

Så når spørgsmålet bliver rejst, som det er tilfældet i pressen, og der også er kommet spørgsmål fra Folketingets forskellige udvalg, især Skatteudvalget, så er det selvfølgelig forståeligt, at ministeren siger, så må vi lukke hullet. Men samtidig har han sørget for i det lovforslag, der ligger på bordet, at man ikke skal til at slutte modsætningsvis fra det her lovforslag. For det fremgår klart og tydeligt af bemærkningerne til lovforslaget, at de almindelige regler, vi har i statsskatte-lovens §§ 4-6, stadig væk skal finde anvendelse, efter at man har lavet den nye korrektionsregel i § 2. Så undgår man det meget farlige, at man af den nye korrektionsbestemmelse – jeg tror, det er i § 6 a i lovforslaget om kulbrintebeskatning, det står – at der stadig væk er hjemmel efter de almindelige regler i statsskatte-lovens §§ 4-6 til at foretage kompensation.

Kunne man forestille sig nogle tilfælde, hvor skærpede regler kunne være i strid med kompensationsaftalen på dette korrektionsområde?

Ja, der er det helt åbenbart, at hvis vi på et tidspunkt, hvad der ikke er helt utænkeligt, finder ud af, at de nuværende regler om transfer pricing er utilstrækkelige, så vi vil vende bevisbyrden om, som man kender det i nogle andre lande, eller man vil give bod. Hvis man for tit krænker de transfer pricing-regler, der gælder, så er der ikke spor tvivl

om, at man kan indføre omvendt bevisbyrde, at man kan pålægge bod, bare man gør det generelt, bare man ikke gør det specifikt for kulbrintebeskatningen.

Men hvis man kun indfører omvendt bevisbyrde og indfører regler om bod, når der er tale om kulbrintebeskatning, så vil det formentlig være i strid med kompensationsaftalen, så staten på en eller anden måde skal yde kompensation herfor, selv om det formentlig kan blive meget vanskelig at finde størrelsen på den kompensation, der skal ydes.

Så min konklusion er: Det har ikke været nødvendigt juridisk at indføre en ny korrektionsregel, men af politiske grunde er det vel forståeligt, at skatteministeren for en sikkerheds skyld – også af hensyn til den almindelige oplysning – har sat den ekstra bestemmelse ind i § 6 a.

Jeg kan ikke lade være med afslutningsvis at citere fra side 144 i rapporten fra Kulbrinteskatteudvalget, betænkning nr. 1408 fra 2001 side 144. Der siges det helt relevante vedrørende dette spørgsmål. Det er ikke et spørgsmål, om der er hjemmel nok. Det er der. Det nævnes i betænkningen, at »efter udvalgets opfattelse kan problemet som følge af dets mangeartede afskygninger ikke løses gennem lovgivning. Indkomstflytningen må først og fremmest imødegås gennem en skærpet kontrolindsats.«

Og der kunne man selvfølgelig stille spørgsmålet: Hvis man især øgede kontrolindsatsen over for kulbrintebeskatningen, ville det så være i strid med kompensationsaftalen?

Det tror jeg ikke. Og man ville selvfølgelig også undre sig lidt, hvis man udelukkende ville øge kontrolindsatsen over for kulbrintebeskatningen. Men jeg tror godt, man her kan forenes med kulbrintebeskatningen, fordi man synes, at det er et særligt område. Ikke mindst hvis oliepriserne stiger, er der måske virkelig fiskale interesser i at stramme op på kontrollen, som der i øvrigt også burde være på mange andre områder.

Ordstyreren:

Ja, tak for indlægget. Og så har vi den sidste oplægsholder, og det er Diderik Lund.

Diderik Lund (professor, Universitetet i Oslo):

Ja. Kan dere høre meg? Jeg kan dessverre ikke tale dansk, så jeg håper dere forstår hvis jeg taler norsk.

I invitasjonen til høringen er det notert tre punkter som vi blir bedt om å svare på i denne blokken, som handler om skattemessige konsekvenser av kompensasjonsavtalen.

Det er de tre punktene jeg har gjengitt her, og det første er samspillet mellom selskapsskatten og kullbrinteskatten i forhold til kompensasjonsavtalen. Mit hovedpunkt der vil være, at det er et internasjonalt press i retning av lavere selskapsskatt.

Det neste punktet er sontringen mellom spesifikke og generelle skatteskjerpelser i forhold til kompensasjonsavtalen, og der vil jeg hevde at det er en økonomisk uklar definisjon av kompensasjonskriterier.

Det siste punktet: "Det mulige innhold av lover med et adferdsregulerende ikke-fiskalt sikte", som nevnt i kompensasjonsavtalens § 2, stk. 5. Der vil jeg blant annet påpeke, at noe som kalles grønn skatt oppgis som et nasjonalt virkemiddel, i forhold til denne sektoren og videre at kostbare miljøreguleringer kanskje må kompenseres, men det er antagelig også noe uklart.

Før jeg går inn på disse punktene så vil jeg komme med et sitat fra Vismannsrapporten foråret 2001, side 92. Dette handler om skattesystem generelt. *De mangeartede formål vil typisk, i et vist omfang, stride imot hinannen og i praksis må et lands skattesystem derfor bli et kompromiss mellom forskjellige hensyn, som avveies mot hinannen. Samtidig kan viktigheten av de forskjellige hensyn endre seg over tid, og det krever en løpende revisjon av elementene i skattesystemet når de hjemlige og internasjonale omstendigheter endrer seg. Det gjelder både med hensyn til innretning og vekting av de enkelte bestanddeler i systemet, og med hensyn til den samlede skattebyrde.*

Dette er selvfølgelig et viktig økonomisk tankekors når vi skal vurdere kompensasjonsavtalen, som på mange måter låser beskatningen av denne sektoren, i hvert fald av den største aktøren. Generelt må vi si, at det er meget stor usikkerhet om fremtiden, og vi vet, at i de foregående 40 år har denne sektoren gjennomgått svært store forandringer som ingen kunne forutse i 1962, og det er dessverre like stor usikkerhet om fremtiden. Det gjelder både de økonomiske realiteter, men som vi har sett så gjelder det også ting vi kan kalde hull i skatteloven. Jeg er for så vidt enig med foregående oppleggshoder, som sa, at vi kan ikke se noe direkte hull i det forslaget som er her, men dessverre er ikke vor evne til å gjennomskue dette perfekt, så det kan tenkes å komme hull i fremtiden, eller det kan tenkes å vise seg, at det er hull.

Det jeg kan gjøre her er bare å se på noen mulige problemer som kan oppstå. I noen sammenhenger kan jeg også prøve å vurdere hva som er sannsynlige problemer

som vil oppstå, men vi kan dessverre ikke regne med å ha noen særlig god oversikt over hva som vil oppstå i de neste 40 år.

Vismannsrapporten, den samme rapport, på side 92, sier om det internasjonale press i retning av lavere selskapsskatt, at denne utviklingen kan tenkes å medføre, at noen av de hittidige skattekilder blir mer mobile. Det vil i seg selv skape et nedadgående press på noen former for skatteinntekter, og det mest typiske som trekkes fram i denne forbindelse er skatt på kapitalinntekt og selskapsinntekt. Videre, litt lenger ut i rapporten, står det, sitat: I en verden som er preget av stigende internasjonalisering blir immobile skatteobjekter, dvs. skatteobjekter som ikke flytter seg over landegrensene, særlig attraktive. Sitat slutt. Olje og gass er et eksempel på dette.

Så en sannsynlig utvikling som for så vidt vi også har observert over de foregående 40 år, er at man også i fremtiden kan komme til å ha et press i retning av lavere selskapsskatt fordi andre land gjør det samme. Det ville være naturlig å tenke seg som det står i det andre sitatet her, at man da prøver å øke, eller i det minste opprettholde, skatten på den type virksomhet som ikke kan flytte ut over landegrensene. Så vidt jeg kan forstå er kompensasjonsavtalen til hinder for dette. Jeg kan jo nevne, at Norge i 1992 gjorde akkurat dette. Man satte ned den generelle selskapsskatt men man økte samtidig særskatten, altså det som svarer til den danske kulbrinteskatt, eller det som vil svare til den. Vi har jo aldri hatt det store hull som har vært i den danske kulbrinteskatt hittil.

Jeg skal si litt om det jeg mener er uklar økonomisk definisjon av kompensasjonskriterier, men her er det en del detaljer, og jeg har fått beskjed om å holde meg innenfor 10 minutter, så jeg rekker neppe å si så mye om det.

Det første punktet har egentlig å gjøre med, at kompensasjonsavtalen er definert i juridiske termer og ser ikke alltid på de økonomiske realiteter. Vi vet, at en av grunnene til, at vi i dag oppfatter, at det er et stort hull i den nåværende kulbrinteskatt, det er at det nominelle rentenivå har falt slik at verdien av kullbrintefradraget er blitt mye høyere, også regnet som nåtidsverdi. Eller for å være helt nøyaktig, så er det summen av kullbrintefradrag og avskrivninger som er interessant i denne forbindelse. Nå kan man godt tenke seg at det nominelle rentenivået blir mye lavere, eller i hvert fall en del lavere, og det kan også bli mye høyere i fremtiden. Da kan man spørre hvis renten falder så stiger altså denne nåtidsverdien, men da kunne man jo tenke seg at staten ville ønske i det minste å opprettholde den samme økonomiske belastning på selskapene ved å

reducere fradragene. Det tror jeg ikke det er anledning til, slik jeg tolker kompensasjonsavtalen. Det må i så fall kompenseres. Tilsvarende så kunne A. P. Møller antagelig tenke seg en kompensasjon, hvis renten stiger sterkt, slik at nåtidsverdien av fradragene faller. For så vidt er det symmetrisk på dette punktet. Det tror jeg ikke skal kompenseres.

Punkt to her, jeg har allerede vært inne på at hvis man setter ned selskapsskatten men øker kullbrinteskatten så skal dette kompenseres. Men hvordan? Man kan få inntrykk av, at i så fall skal DUC ha den samme lettelse som det øvrige næringsliv. Dette er i hvert fall noe slikt det er nevnt i et av svarene fra en av ministrene til et av utvalgene, så vidt jeg kan huske. Det er snakk om en relativ lettelse og det er ikke helt klart for mig hvordan dette er definert, men den faktiske direkte effekten av redusert selskapsskattesats er jo delvis kompensert allerede, som en tidligere oppleggsholder var inne på, fordi selskapsskatten er fradragsberettiget i grunnlaget for kullbrinteskatten. Hvis man setter ned selskapsskatten, for eksempel fra 30 til 20 %, og hvis, for å se på de økonomiske realiteter så bør vi kanskje tenke på den gjennomsnittlige skatten her. Hvis den gjennomsnittlige skatten på DUC var 60 % bare for eksemplets skyld, skal den da ned på 40 % eller 50 % eller 55 %. Altså, det første, 40 %, det vil jo være å redusere DUC's skattebetaling relativt like mye som andre selskapers skattebetaling. Det andre ville være å redusere DUC's skattebetaling med samme prosentandel av skattegrunnlaget som man har fått reduksjon hos de andre, altså like mange prosentenheter reduksjon i skatten. Begge disse er altså eksempler på det vi kan si er en økonomisk tolkning av å likestille DUC med de andre selskapene, eller med annen næringsvirksomhet, men med to forskjellige tolkninger.

Det er det tredje som er realiteten, hvis man bare lar den få effekten av redusert selskapsskattesats fordi selskapsskatten altså er fradragsberettiget i grunnlaget for kullbrinteskatten. Den uklarheten kan det sies mer om men jeg skal heller gå videre til spørsmålet om andre slags reguleringer og eventuelle miljøavgifter. Et begrep som jeg tror er kjent her, nemlig grønn skatt. Kort sagt så har ideen om grønn skatt to hensikter. Man ønsker adferdsregulering, altså for å påvirke miljøet, for at selskapene skal få insitament til å rense sine utslipp for eksempel, men man ønsker også statsinntekter med den hensikt, at øvrige skatter kan reduseres. Det er dette andre som kalles et fiskalt sikte og som tilsiger kompensasjon i henhold til kompensasjonsavtalen, bortsett fra hvis det er EU som innfører skatten, så vidt jeg leser § 2, stk. 4, i kompensasjonsavtalen.

Nå er det det å merke seg, at adferdsregulering ofte skjer best gjennom avgifter, helt uavhengig av fiskalt sikte. Altså, avgifter slik at private beslutningstakere får insitantment til å gjøre de samfunnsøkonomiske riktige avveininger. Det kan altså være avgifter på utslipp av karbondioksid, boreslam eller andre skadelige stoffer som brukes eller utvinnes i denne virksomheten. Det er problematisk å separere disse to hensiktene. Jeg vet ikke noen patentløsning for hvordan man skal separere dem, hvis man i det hele ønsker å bruke avgifter som adferdsregulerende virkemiddel, så mener jeg at det vil gi statsinntekter.

Til slut om andre forhold som kan føre til kompensasjon. Det er ikke bare skatter og avgifter, men kompensasjonsavtalen er meget generell og gjelder alle slags lover og regler som retter seg spesifikt mot sektoren og forringer DUC's økonomi, som dere allerede har hørt fra første oppleggsholder i dag. Det kan blant annet dreie seg om miljøkrav, krav om sikkerhet for helse og liv og mot terrorisme, krav begrunnet med dansk forsyningssikkerhet etc. Vi har ikke oversikt over hva som kan bli aktuelt i fremtiden, og etter avtalens § 2, stk. 5, skal det ikke gis kompensasjon hvis en sektorspesifikk regel er ledd i en mer generell og ikke-diskriminerende regulering, men dette er etter min mening uklart. Hvis det nå blir oppdaget, at utslipp av boreslam eller det som kalles produsert vann, altså det vannet man tar opp sammen med olje og gass, og som man som regel slipper ut i havet. Hvis det viser seg i fremtiden, at dette er skadelig for dyr i havet f. eks, så er det vanskelig å forbyde dette som ledd i en mer generell og ikke-diskriminerende regulering. Altså, man slipper ikke ut boreslam eller produsert vann andre steder enn i denne sektoren, så vidt jeg vet. Det er mulig at man kan argumentere for, at dette er del av en generell miljøpolitikk her i landet, men jeg synes det er litt vanskelig å se, at staten kan unngå krav om kompensasjon hvis man pålegger spesifikke regler her, som forringer DUC's økonomi. Sånne eksempler må jo i alle fall kunne tenkes, for ellers hadde dette vært en unødvendig del av kompensasjonsavtalen, og det tror jeg også de som har skrevet avtalen må ha vært klar over.

La meg til sist nevne en mulighet, som jeg tror staten til en vis forstand har, å omgå avtalen, og som ikke har vært fremme i debatten, så vidt jeg vet. Det er nemlig et loft, altså en øvre grense, for hva kompensasjonen kan være. Staten vil hvert år kjenne hvor stort dette loftet er. Staten kan, så vidt jeg skjønner, regne ut virkninger av økte skatter og man subtraherer den kompensasjonen som skal betales. Nå vil loftet være

ganske høyt, men det er ikke til hinder for at staten hever skattene enda mer. For så vidt urealistisk høye skattesatser ville mange si, men hvis man bare sørger for at alle selskaper i denne sektoren har den samme kompensasjonsmulighet så vil det ikke være noen sterk grunn for staten til for eksempel til ikke å heve kullbrinteskattesatsen til, la os bare ta et tall, la os si 90 %. Hvis man har regnet ut hvilke virkninger dette faktisk vil ha etter at man har betalt kompensasjonen. Altså, man hever skatten kraftig, men man erkjenner at da skal det også betales kompensasjon. Man må selvfølgelig ikke gjøre dette. Dette er ikke noen anbefaling fra min side. Jeg oppfatter min rolle her som å påpeke hvilke muligheter man har, og jeg vil i hvert fall anbefale, at man vurderer om det ligger en slik mulighet i avtalen. Det må være riktig å påpeke, at hvis man f. eks. skulle operere med så høye skattesatser, så bør man være svært nøye med å kjenne konsekvensene av det.

Takk.

Ordstyreren:

Ja tak.

Jeg vil gerne sige tak for tre interessante oplæg. Og det har givet anledning til, at vi nu har følgende spørger. Først Keld Albrechtsen, så Ole Stavad, Martin Lidegaard, Svend Auken og Morten Homann.

Er der andre der skal skrives på af hensyn til overholdelse af tidsplanen? O.k.

Så starter vi med den første spørger. Det er Keld Albrechtsen. Værsgo Keld Albrechtsen.

Keld Albrechtsen (EL):

Tak for det og tak for oplæggene om de skattemæssige virkninger af kompensationsaftalen. Vi har jo en debat i øjeblikket i Folketinget gående ud på, om man efterfølgende, hvis man vedtager denne her kompensationsbestemmelse, så i realiteten kan gå ind og hente et skatteprovenu, altså uden at kompensationen æder skatteforhøjelsen fuldstændigt.

Diderik Lund var jo inde på det her i den sidste del af sit indlæg og nævnte, at man så kunne forestille sig en kulbrinteskatteprocent på f.eks. 90. Og tidligere på dagen har Martin Lidegaard også stillet spørgsmålet, om man kunne gå ind med en sådan skatte-

forhøjelse. Jeg har også set Martin Lidegaard citeret i Berlingske Tidende for at sige, at det kunne han godt finde på efterfølgende.

Men der har jeg jo så siddet og gransket i de besvarelser, som er kommet, også for at prøve at finde ud af, om Martin Lidegaard nu havde ret i, at det kunne vi godt gøre med en vis gevinst. Men altså ifølge de svar, jeg har siddet og læst, vil det faktisk være sådan, at allerede i 2005 skal man op på en kulbrinteskattesats på 80 pct., før det altså giver et nettoprovenu til staten. Og allerede i 2012 skal vi op på en kulbrinteskattesats på 104 pct. Det har været normal praksis i Danmark, at vi har givet fradrag på over 100 pct. – ikke at jeg mener, det er en god idé, men det er sket. Men jeg erindrere ikke at have set skatteprocenter på over 100 pct.

Og derfor er mit spørgsmål i al sin enkelhed, om der set på den baggrund er nogen som helst realisme i det? Jeg kan sige, at i 2040 skulle skatteprocenten så være på 6.559 (*munterhed*), og det er altså økonomiministerens svar, jeg sidder med, så det er altså ikke noget, jeg sidder og digter. Derfor vil jeg godt spørge eksperterne – for jeg synes, at Diderik Lund ligesom lod spørgsmålet stå til slut – om der i realiteten er en realistisk mulighed for, at vi beskatter os ud af kompensationen og får en gevinst af det. Som jeg læser materialet, så er der ikke, men det er jo astronomisk indviklet.

Ordstyreren:

Ja tak. Spørgsmål til eksperterne som sådan. Hvem vil byde ind på et svar? Værsgo Diderik Lund.

Diderik Lund:

Ja, jeg altså økonom, ikke jurist, så jeg vet ikke hvilke begrænsninger som kan ligge i dansk skattelovgivning på dette området, men som økonom vil jeg gjerne se på realiteten, altså den økonomiske realitet, de konsekvensene som selskapene og staten vil stå over for, hvis man innfører nye regler. Så vidt jeg kan se så kan man hvert år komme fram til en eller annen skattesats som er tilstrekkelig høy til at man f. eks. gir en reell økning av kullbrinteskattesatsen med 5 % eller noe slikt. Det er noe slikt man vil ønske seg, men – og nå taler jeg helt hypotetisk og jeg tar ikke stilling til om man faktisk vil ønske seg å øke skattesatsen, men det kunne jo være en konsekvens av, at man f. eks. hadde nedsatt selskapsskattesatsen. Så vidt jeg kan se er det mulig å gjøre et regnestykke – finne ut hva skattesatsen må være – når man tar hensyn til at kompensasjon skal

betales og vil bli betalt helt opp til det såkalte loft. Hvis den skattesatsen man kommer frem til ligger over 100 % så vil dette være meget uvanlig, men jeg vet ikke om det er noe juridisk til hinder for det, for så lenge man er sikker på, at det ikke er andre uheldige konsekvenser. Det kan det godt være, men jeg vil i hvert fall påpeke, at dette er noe man bør vurdere.

Når det gjelder muligheten for at denne hypotetiske skatteprosent blir på mange tusen, så vil jeg påpeke, at det kommer an på om man går til dette skritt allerede, la os si, til neste år, eller om man venter til langt ute i perioden. Loftet er et kumulativt beløp, og man må helt sikkert måtte gå svært høyt hvis man først ønsker en reell økning helt på slutten av denne 40 års periode. Hvis man derimot ønsker økningen allerede fra neste år så er det ikke så drastisk. Dette loftet er jo basert på den såkalte nettofordel av avtalen, som dreier seg om statens overskuddsdeling og statens eierandel som er på 20 %. Hvis man gjør det hvert år så at den kumulative effekten ikke kommer inn i bildet så vil jeg tro, at skatteprosenten aldri kan bli så høy som det har vært tale om her, altså tusenvis av prosent.

Takk.

Ordstyreren:

Ja tak. Og den næste spørger er Ole Stavad, værsgo.

Ole Stavad (S):

Indledningsvis vil jeg godt lige bruge et minut på det tema, som Keld Albrechtsen tog op, og som vi fik svar på.

Nu har vi jo fået nogle meget præcise svar på spørgsmålene fra ministeren. Så altså selv hvis det er sådan, at man bare skal dække kompensationen, og man får 0 kr. i statskassen, vil man allerede efter ministerens oplysninger skulle forhøje procenten til 80 i 2005. Og det er rigtigt, det er først omkring 2010, vi passerer de 100 pct.

Vi har spurgt, om ministeren vil opstille et realistisk scenarie for, hvordan man både kan betale kompensation og få ekstra penge i kassen. Det realistiske scenarie, ministeren har svaret på, på bilag 133, er, at man fjerner fradragsretten for selskabsskatten, at man fjerner kulbrintefradraget fuldstændigt, og at man dermed reelt får en proportional beskatning, inklusive overskuddsdelen, på 94 pct. Hvis vi antager ministerens oplysninger om, at det ikke øver nogen former for indflydelse på udvindingen og optaget, så vil det frem til 2042 i alt kunne give 5 mia. kr. i statskassen over hele perioden.

Og med den baggrund vil jeg godt spørge de tre eksperter, om man ikke er enige i, at realiteten i den her kompensationsbestemmelse, som den er udformet, og som den efterhånden er blevet afdækket og fortolket af ministrene, er, at vi fraskriver os enhver reel mulighed for at hente et ekstra bidrag fra kulbrintebeskatningen.

Derudover vil jeg også godt spørge, om man ikke er enige i, at det med stor sikkerhed med de besvarelser, der ligger – som jeg har forståelse for man måske ikke har fået læst alle sammen, for de seneste kom sent i aften – også ligger fuldstændig klart, at hvis der ikke er en helt generel finansiering af en selskabsskattenedsættelse, så vil man heller ikke kunne opretholde det statsbidrag, det government take, som er en forudsætning i aftalen i forhold til besvarelserne, fordi man ikke uden at blive kompensationspligtig kan fylde op med kulbrinteskatten. Og at man også er enige i, at selv fejl – med de besvarelser, der foreligger – vil man typisk ikke kunne rette uden at blive kompensationspligtig, eller i hvert fald ikke uden, at kravet vil blive stillet. Vi må jo lade stå hen i det uvisse, hvad voldgiftsretten endelig når frem til, men der er i hvert fald et grundlag for at rejse krav om compensation.

Og så vil jeg især spørge Aage Michelsen og også gerne kommenteret af Søren Rasmussen – jeg synes i øvrigt, det var oplæg, som meget præcist skar ud, hvad det er for problemstillinger, vi står med: Er man ikke enige i, at vi faktisk står med en ny problemstilling med den her lovgivning, som jeg i øvrigt er helt enig i er langt bedre på skatteområdet end den gamle? Men når man nu med ret stor sikkerhed kommer til at betale kulbrinteskate, så er forskellen – om man nu har et fradragovre i kulbrintevirksomheden, eller om man kan flytte det over til en normal selskabsbeskatning – om man bliver beskattet med 73 pct. eller med 30 pct.

Så lang tid der ikke har været kulbrintebeskatning, har det været ligegyldigt. Og derfor opstår der jo en ny præmie for at være kreativ, som man ikke hidtil har fået. Og er erfaringen hos jer ikke også den samme, som den er hos mig: At skat har det som vand og søger hen, hvor det er lavest.

Og hvis vi nu eksempelvis tager A.P. Møller-Mærsk, der jo har eneretsbevillingen. Det er DUC, der står for udvindingen. Vil det – bare som et eksempel – være muligt, at A.P. Møller-Mærsk kan få en betaling fra DUC-parterne for, at de stiller deres eneretsbevilling til rådighed for DUC-parterne med den konsekvens, at man får et fradrag over i kulbrinteskatten med 73 pct. skatteværdi, men kun beskattet med 30 pct. ovre hos A.P. Møller-Mærsk?

Vil man ud fra de oplysninger, som I er i besiddelse af, kunne stoppe det uden at blive kompensationspligtig?

Det er bare sådan for at forstå det.

Ordføreren:

Vi siger tak til Ole Stavad. Og det var til alle tre oplægsholdere. Skal vi starte med Søren Rasmussen. Værsgo.

Søren Rasmussen:

Ja, så kan jeg da svare på det, jeg har noget at sige om. Det er nærmest det der med, om pengene søger derover, hvor der er billigst, og det gør de selvfølgelig. Det, jeg bare sagde i mit indlæg, var, at forskellen er altså blevet indsnævret.

Hvis man tidligere ved et uheld skulle have betalt kulbrinteskat, så havde det været værre før. Men det er klart, at nu, hvor der bliver realitet i det, vil man da så selvfølgelig i et eller andet omfang prøve at få fradragene derhen, hvor de virker bedst, og indtægterne derhen, hvor skatten er lavest.

Og det kan jo kun håndteres med det, Aage Michelsen sagde, altså en kontrol af, om man gør det rigtigt, som vi jo i øvrigt har muligheder for at gennemføre, men det er klart, at den effekt vil der være.

Aage Michelsen:

Jeg vil da også gerne besvare Ole Stavads spørgsmål. Som jeg sagde, så er der altså mulighed for at foretage korrektion, men en betingelse for, at man kan foretage korrektion, er, at man har handlet i strid med armlængdeprincippet.

Og man kunne udmærket forestille sig det, du spørger om, at eneretsbevillingen, som A.P. Møller har, bliver stillet til rådighed for de to andre selskaber i DUC, således at de får fradrag med en større skatteværdi end den skattepligtige indtægt, som A.P. Møller får. Og der må jeg indrømme, at hvis det vederlag, man får, er efter armlængdeprincippet, så har vi formentlig ikke nogen hjemmel til at skride ind over for det.

Jeg kunne ikke i mit korte indlæg nå at nævne to meget centrale højesteretsdomme. Vi fik en spændende dom, som har noget med den her sag at gøre i 1993, den såkaldte Texacosag, Tidsskrift 93, nr. 7.

Der stillede Texaco Koncernen kapital til rådighed for en filial, og der plejer man at sige, at der er et selvstændighedsprincip for indkomstopgørelse i fast driftssted, men dette selvstændighedsprincip gjaldt ikke for det, man kalder interne ydelser. Så fik man ikke fradrag. Og så tænkte man sig en lille smule om i Texaco Koncernen, og så lod man et anden koncernselskab yde lån til filialen, og så fik man fradrag.

Og der sagde Højesteret klart og tydeligt: Der er altså kun fradrag i det omfang, at lånet er ydet på markedsvilkår, altså efter armslængdeprincippet.

Vi havde en sag, som i øvrigt Told- og Skattestyrelsen prøvede som en pilotsag, som endte ved Højesteret i 1997. Det var en mand, der sad i Belgien og havde haft en rådgiver, der kendte Texacodømmen, så han skulle ikke skyde nogen penge ind i sin virksomhed i Danmark. Han gjorde det, at han stiftede et selskab på Jersey, og så lånte Jerseyselskabet pengene til virksomheden i Danmark. Og det er jo helt klart smart. Skatteværdien dengang var måske 34 pct., og renterne har formentlig været skattefrie i Jersey-selskabet.

Da sagde Højesteret i modsætning til Østre Landsret: Jamen altså selskabet på Jersey, det er lovligt stiftet og opretholdt, altså med revision og regnskaber, og hvad ved jeg, og det lån er ydet til Jerseyselskabet på armslængdevilkår. Så den problemstilling, du nævner, det er jo altså en generel problemstilling, som vi altså p.t. ikke har nogen mulighed for at gøre noget ved, altså hvis aftalen er på armslængdevilkår.

Og der er det selvfølgelig rigtigt, hvad Søren siger, det var meget værre i det gamle system. Der gjorde det jo ikke noget, når ikke der var nogen indtægter, og heller ikke nogen skat. Men nu kan man altså godt forestille sig, at man vil forsøge på at lave den forvridning. Derfor, som jeg sagde afslutningsvist i mit indlæg: Skal man gøre noget ved det, så er det i hvert fald først og fremmest at sikre, at alle sådan nogle aftaler indgås på armslængdevilkår. Men det er ikke tilstrækkeligt. Hvis indgås på armslængdevilkår, så er der altså en skattetækningsmulighed.

Men det er altså ikke specielt for oliebeskatningen. Det er jo et helt generelt problem, vi har. Der har været et lovforslag fremme, som kommer med EU-pakken – kommer det ikke frem i morgen? – hvor man har overvejet disse her problemstillinger helt generelt også. Det skal jeg ikke fortabe mig i.

Diderik Lund:

Diderik Lund ja. For å ta dette med "transfer pricing" eller overføring mellom forskjellige sektorer først.

Altså, når man nå i realiteten får en kullbrinteskatt, altså man regner med, at selskapene vil begynne å betale kullbrinteskatt så oppstår selvfølgelig dette problem, at selskapet stort sett vil ønske å flytte flest mulig av sine kostnader over til kullbrintesektoren og flest mulig av sine inntekter vekk fra sektoren. Dette har vi levd med i mange år i Norge. Det har de levd med i Storbritannia og andre steder, og som de andre oppleggsholderne klart har sagt fra; det finnes regler for å håndtere dette. En viktig ting her er å trekke en grense rundt sektoren, altså å bestemme hva det er som faller inn under kullbrinteskatt og hva det er som ikke faller inn under kullbrinteskatt.

Hvis det er slik, at A.P. Møller -- Maersk kan selge noe som har med denne sektoren å gjøre til noen andre, så tror jeg at det i hvert fall bør omfattes av kullbrinteskatt, men her kjenner jeg ikke de juridiske sidene, men det er klart. Alle de aktiver som A.P. Møller eier, som har med denne sektoren å gjøre, bør helst falle inn under kullbrinteskattesystemet, ellers er det lett å gjøre skattetilpasninger, altså prøve å få plassert inntekten utenfor kullbrinteskattesystemet slik at skatten blir lavere.

For øvrig vil jeg gjerne påpeke, at "transfer pricing" er en litt for snever betegnelse på problemet. Jeg foretrekker det som kaldes inntektsflytting, og for så vidt også kostnadsflytting, altså man flytter inntekter eller kostnader mellom sektorer. Det kan godt dreie seg om en reell flytting, altså hvis man vil lære opp sine medarbeidere så bør man gjøre det i kullbrintevirksomheten, hvis man vil prøve ut nytt utstyr bør man gjøre det der slik at man får fradrag mot høyere skatt. Det er ikke at man setter feil pris, men at man simpelthen flytter kostnader til denne sektoren på en slik måte at man senere kan nyte godt av det man lærer i sektoren andre steder hvor det ikke er underlagt denne skatten.

OK, så var det dette spørsmålet om staten har noen mulighet til å øke sine skatteinntekter fra sektoren, og spesifikt fra denne sektoren. Dvs. at øke skattene så mye, at man overstiger det såkalte loftet.

Jeg vil igjen påpeke, at det er svært viktig om man gjør dette tidlig i denne 40års perioden eller på slutten. I prinsippet tror jeg man kan gjøre det samme regnestykket også etter 30 år, men da vil man antagelig komme opp i en skatteprosent på mange tusen. Selv det trenger ikke å være noe problem bare man vet nøyaktig hva man gjør. Hvis man vet at den økonomiske realitet er det samme som om man hadde økt

kullbrinteskatten med 5 eller 10 prosentenheter og ikke betalt kompensasjon. Dette er skatteteknisk noe vanskelig og risikabelt, for man må være 100 % sikker på konsekvensene av det man gjør. Det er klart, en skattesats på mange tusen prosent kan fort slå feil ut, så jeg overskuer ikke alle konsekvensene av dette, men jeg vil bare nevne dette som en mulighet.

Ordstyreren:

Ja tak. Neste spørger er Martin Lidegaard, værsgo.

Martin Lidegaard (RV):

Mange tak, og tak for tre spændende oplæg.

Jeg vil gerne fortsætte lidt i det samme spor, for for mig er det et helt afgørende spørgsmål, om staten altså har et håndtag så at sige, hvis nu forudsætningerne skulle ændre sig dramatisk, hvis der er nogle huller, vi ikke kan overskue i dag osv., osv. Ole Stavad har jo citeret nogle spørgsmål og svar; der er mange af dem, skulle jeg hilse og sige.

Jeg vil gerne hive et andet frem, nemlig spørgsmål 88, der også omhandler denne her problemstilling, og hvor der er to pointer, som jeg godt tænke mig at høre, om panelet kan bekræfte og har regnet på.

Det ene er det faktum, at man altså ikke kan betale kompensation to gange. Altså hvis vi i 2019 har en beskatning på – lad os sige – 100 pct., så gælder det for den kompensation, man så har betalt, om man så må sige, for den fordel, staten har haft, at ikke skal betale den en gang til i 2020. Man akkumulerer altså betalingen af kompensationen, og det betyder, at man jo så over en årrække vil have betalt hele kompensationen, og så bliver beskatningen reel, så den ikke nødvendigvis løber op i 6000 pct. Det var den ene ting.

Den anden ting, jeg vil spørge om, var: Ifølge samme spørgsmål 88 er der ifølge ministeriets beregninger en ret stor forskel på det de facto-merprovenu, som staten får ud af denne her aftale, og det, man skal betale i kompensation, fordi den beregningsmetode, som fremgår af § 4 i kompensationsaftalen, er til fordel for staten. Faktisk opgør ministeriet statens samlede merprovenu i 2019 til at være 31 mia. kr., hvorimod hvis man beregner det på den måde, som det fremgår af kompensationsaftalen, skal man kun – i anførselstegn – betale 18 mia. kr. i kompensation.

Det er jo meget stor forskel. Jeg ved ikke, om I har haft lejlighed til at vurdere, om det holder? Om den beregningsmetode, der fremgår af kompensationsaftalen, er til fordel for staten?

Mit næste spørgsmål går på selskabsskatten. Og det er også noget af det mest komplekse, så vidt jeg kan vurdere, at forudsige, hvad der vil ske, hvilke konsekvenser det vil få, hvis man nedsætter selskabsskatten – hvad der er ret sandsynligt, at man vil gøre på et tidspunkt.

Det er et svært spørgsmål at stille, men alligevel, da I nu er eksperter: Vi har jo nedsat selskabsskatten ad flere omgange inden for de sidste 10-20 år, og er der nogle af de nedsættelser af selskabsskatten og den måde, vi finansierede dem på, bl.a. ved at hæve lønsumsafgiften osv., der ville have givet problemer, om jeg så må sige, og hvor vi ikke kunne fylde det hul i skattekasen, som nedsættelsen af selskabsskatten gav, på en rimelig måde, så A.P. Møller også skulle betale sin del?

Ordføreren:

Ja tak. Det var til hele panelet. Jeg ved ikke, om Søren Rasmussen vil starte. Værsgo.

Søren Rasmussen:

Jeg vil starte med det sidste, med det, jeg kan huske.

Det er klart, hvis man nedsætter selskabsskatten, og det gør man på et eller andet tidspunkt, så vil der formentlig ske nogle ændringer i afskrivningsregler eller andet, som til dels kompenserer for det. Og de vil jo slå igennem fuldstændig på samme måde i selskabsskattedelen inden for det her.

Det, der så vil ske yderligere, er jo, at den reducerede selskabsskat vil gå fra i kulbrinteindkomsten, og nu taler vi altså om reglerne efter L 62. Det vil sige, at kulbrinteindkomsten vil blive skattereduktionen større. Og det vil sige, at kulbrinteskatten – med de foreslåede procenter – vil blive 52 pct., hvad man så at sige vil få tilbage af selskabsskattenedsættelsen.

Det vil vel så totalt set føre til, at hvis der er balance i selskabsskattereguleringen totalt set, så vil man altså inddrage noget af den her, ikke? Altså jeg synes, at kompensationsaftalen er sådan lidt svær at forstå, for ikke at sige uforståelig, men det vil i hvert fald være effekten af det, hvis man betaler begge typer skat i det år.

Ordstyreren:

Ja, er der andre, der vil kommentere? Michelsen?

Diderik Lund?

Diderik Lund:

Ja takk. Når det gjelder beregningsmetoden for kompensasjonsavtalen så tror jeg, at den følger noe man kan kalde et nominalistisk prinsipp. Der regner man ikke nåtidsverdier, i hvert fall ikke når det gjelder dette loftet. Man summerer de nominelle beløp hvert år, man akkumulerer dem over tid og den maksimale kompensasjon man skal gi et år er summen av alle nettofordelene fram til det tidspunktet minus summen av all kompensasjon som har vært gitt fram til det tidspunktet nominelt. Jeg vil tro, at hvis det er forskjell i tallene man har fått så skyldes det, at det ene kanskje er nåtidsverdier og det andre er nominell summering. Hvis ikke så kan jeg dessverre ikke oppklare hva forskjellen skyldes.

Når det gjelder nedsettelse av selskapsskatten så kjenner ikke jeg til de danske nedsettelser som har vært og hvordan de eventuelt er motvirket av økninger i andre skatter og avgifter. Det er lett å se, at man kan her gjennomføre skatteendringer for det øvrige næringsliv. Jeg kan skissere tre forskjellige måter å gjennomføre en skatteendring på, som kan ha samme effekt for det øvrige næringsliv, men avhengig av hvilken måte man velger så vil det slå forskjellig ut for kompensasjonsavtalen. Det har nemlig å gjøre med, at selskapsskatten er fradragsberettiget i kullbrinteskatten.

Det finnes en type fradrag som blir gitt i mange land, som vi på norsk kaller åpningsavskrivninger. I USA omtaler man dette som "investment tax credit". Det betyr, at man gjerne får en spesiell stor avskrivning for sine investeringer det første året man investerer. Avskrivninger følger gjerne en profil over tid, men myndighetene kan velge å gi en ekstra stor avskrivning det første året for å oppmuntre investeringene. Dette kan skyldes konjunkturer eller et eller annet.

Uansett hva formålet er så er dette et velkjent fenomen, men det vil slå forskjellig ut for DUC avhengig av om det er gitt som en avskrivning som da kommer til fradrag både i grunnlaget for selskapsskatt og i grunnlag for kullbrinteskatt, eller om det er gitt som en "tax credit" – altså en reduksjon i skattebetalingen. Hvis det er gitt spesifikt som en reduksjon i selskapsskattebetalingen vil det få den effekt, at det vil bli delvis kompensert av økt kullbrinteskatt.

Den tredje muligheden er, at det blir gitt som en direkte støtte. Da vil det ha samme effekt for DUC som for det øvrige næringsliv, altså hvis man gir en slags investeringssubsidie helt ved siden av skattesystemet generelt til hele næringslivet. Da vil det antagelig ha samme effekt i prosent av investeringsbeløpet for DUC som for annet næringsliv. Dette er en type vilkårlighet som gjør, at man i hvert fall må tenke seg nøye om i fremtiden hver gang man gjør skatteendringer. Dette var et svært enkelt skattepolitisk virkemiddel som benyttes i mange land, og som kan slå helt forskjellig ut i forhold til kompensasjonsavtalen avhengig av hvordan man utformer det rent teknisk.

Slik er i hvert fall min tolkning. Hvis noen andre av ekspertene har en annen tolkning, så er jeg interessert i å høre den, men jeg har prøvd å tenke på om kompensasjonsavtalen gir helt klare regler, og jeg synes det er visse vilkårligheter her.

En annen vilkårlighet dreier seg om i hvilken grad man skal se på de økonomiske realiteter, eller om man bare skal se på formaliteter. Altså, når det står i kompensasjonsavtalen hvordan kompensasjonen skal regnes ut, så står det om å gjenopprette rettstilstanden før en byrde er pålagt rettighetshaverne, dvs. DUC. Det er ikke det samme som å gjenopprette deres økonomiske stilling, som for øvrig også er nevnt både i avtalen og i noen av svarene fra ministrene. Her tror jeg det kan ligge mange uklarheter.

Takk.

Ordstyreren:

Ja tak. Og jeg har jo tre spørgere endnu på listen, men først er det Aage Michelsen.

Aage Michelsen:

Jeg havde lige en kort bemærkning. Jeg vil også indskrænke mig til at sige noget om selskabsskatten, hvor Diderik Lund nævnte, at i Norge har man noget, der hedder åbningsafskrivninger. I Danmark har vi noget, der hedder straksafskrivninger. Og man kunne godt forestille sig, at hvis man nedsætter selskabsskatteprocenten, som er forventeligt i de kommende år, så vil man prøve på at indføre nogle regler, hvor man får en bredere skattebasis, og det kan man gøre ved at undgå udskydelse af skattebetalinger, nemlig ved at have nogle hurtige afskrivninger – en langsom afskrivningstakt, som selvfølgelig også rammer beregningsgrundlaget for kulbrinteskatten.

Lige en enkelt ting mere, som jeg ikke fik sagt i sidste omgang, hvor også Diderik Lund nævnte, at det er jo nok for snævert at tale om transfer pricing. Man kunne tale om indkomstflytning og udgiftsflytning. Vi kalder det nogle gange indkomstforvridning. Og det er altså dækket i de korrektionsbestemmelser, vi har i statsskattelovens §§ 4-6, og selvfølgelig også i den nye bestemmelse i § 6 A i ændringsforslaget til L 62. Tak.

Ordstyreren:

Ja tak. Næste spørger er så Svend Auken. Og af hensyn til tiden: korte svar og korte spørgsmål, tak.

Svend Auken (S):

Ja, jeg vil sige, at jeg synes, det har været nogle glimrende indlæg, vi har hørt.

Jeg har et spørgsmål til en af paneldeltagerne, Søren Rasmussen. Og det er spørgsmålet om det, du sluttede med: usikkerheden i det lange perspektiv. Jeg er fuldstændig enig i, at det skattesystem, der nu kommer, kombineret med overskudsdelen er langt bedre end det, vi har i dag.

Vi har jo bl.a. fra vores side inspireret til, at man lavede den slags ændringer, for det er et langt mere rationelt system. Men det er selvfølgelig bygget op under de nuværende forudsætninger, de forudsætninger, vi kan overskue. Det, der er problemet, er den der kompensationsaftale over en meget lang periode. Og der er det første problem jo det, som du siger, at den er meget vanskelig at forstå. Og det vil sige, at en nærmere afgrænsning faktisk er overladt til en voldgiftsdommer. Så i virkeligheden påtager Folketinget sig nu nogle forpligtelser på fremtidige Folketings vegne, som vil være overladt – og det er et meget kompliceret spørgsmål. Diderik Lund nævnte jo en lang række af de spørgsmål, der i givet fald vil komme ind under det, men så kommer mit spørgsmål:

Er det, der er problemet ikke, at hvis situationen totalt ændrer sig provenumæssigt i f.eks. et tidsrum på en 7, 8, 9 år, for eksempel ved at olieprisen skyder i vejret, og det internationale pres på en lavere selskabsskat går endnu hurtigere, end du og jeg tror – end det vi måske har grund til at tro på nuværende tidspunkt – og vi altså står i en situation, hvor eksempelvis olieprisen er den dobbelte af, hvad den er i dag, og selskabsskatten er den halve af i dag, og man derfor kan se, at bevillingshaveren ikke bare får over-

normale profitter, men overovernormale profitter, er det så ikke rigtigt forstået, at så er kompensationsaftalen sådan udformet, at det kan man ikke regressere i lovgivningen?

Altså sådan må det vel forstås? Der er nogle automatiske mekanismer, som kan udligne, som du har beskrevet, og det er også det, der gør systemet attraktivt. Men vi har ikke mulighed for efterfølgende at gå ind og sige: Overovernormale profitter, nu skal samfundet have en andel af disse overovernormale. Er det ikke det, der i virkeligheden er problemet, at den er så, om jeg så må sige, omfattende, eller den omfatter et tidsrum, hvor der kan ske disse nok så dramatiske ændringer.

Jeg vil lige gøre opmærksom på, at der starter en stor videnskabelig konference i København i morgen og i overmorgen om olieudtømning, hvor de siger, at det er et konsenssyn mellem forskere og regeringer, at olieproduktionen vil toppe inden for de nærmeste 10-15 år, og at ingen derfor kan sige noget om oliepriserne, som jo har svinget enormt. Bare fra 1998 og så til i dag er der jo sket en kolossal udvikling.

Og det er altså i den situation, at vi statsfinansielt kan få et meget betydeligt problem. Det var kun det, jeg ville spørge om.

Ordstyreren:

Ja, værsgo. Det var til Søren Rasmussen.

Søren Rasmussen:

Jamen det er jeg helt enig i. Altså jeg mener heller ikke, at man i den situation dér, altså hvor olieprisen f.eks. stiger, kan regulere kulbrinteskatten. Det står vel direkte i aftalen, at det kan man ikke uden kompensation i hvert fald.

Men jeg tænkte også på alle mulige andre ændringer: Hvis man ser, hvordan skattesystemet ændrer sig, og man vender bøtten en gang hvert 10. år, og det ændres jo altså hele tiden og ændres drastisk. Der er indflydelsen fra EU, som jo – der afsiges jo nærmest en gang om ugen en dom ved EF-Domstolen, som siger, at de og de regler må I ikke have, og det skal I lave om. Man aner simpelt hen ikke, hvordan det er, hverken på det skattemæssige område eller på alle mulige andre områder.

Og derfor synes jeg, det er flot at lave aftale på 40 år uden nogen mulighed for at tage den op, hvis forudsætningerne helt ændres.

Aage Michelsen:

Jeg vil også godt kommentere spørgsmålet fra Svend Auken. Nu kan jeg forstå på Jens Peter Christensen, at han ikke var så meget for at komme med retspolitiske udtalelser, og det skal man også være meget forsigtig med. Noget af det, som virker noget overraskende, det er, at man har altså en aftale, der skal køre i 39 år, uden man har nogen mulighed for ved helt ændrede forudsætninger at lave en revision af den.

Det anser jeg for at være det helt store problem her. Altså ingen af os har en chance for at vurdere, hvordan situationen er skattemæssigt og miljømæssigt og samfundsmæssigt om 20 år. Og jeg er sikker på, at vi fem her, vi bliver ikke kaldt ind til høring i 2042, og det kan man selvfølgelig være helt beroliget ved.

Ordstyreren:

Det var Aage Michelsen, der svarede, og så er det Diderik Lund.

Diderik Lund:

Ja, det vil jo antakelig også komme endring i systemet for selskabsbeskattning pga. samordning i EU, og jeg kjenner heller ikke konsekvensene av det. Man snakker f. eks. om, for å unngå "transfer pricing" så er det et system "formula apportionment" som har vært på tale, og det kan helt sikkert bli endringer i skattesystemet på grunn av EU-samordning, i hvert fall til en viss grad samordning, som vi ikke kan overskue konsekvensene av i dag.

Ordstyreren:

Ja tak. Der er en replik fra Aage Michelsen.

Aage Michelsen:

Ja, altså der er jo én ting, der foregår i EU, som virker meget spændende, men også meget overvældende: Det er det såkaldte Europæiske Selskab, SE-selskabet, hvor der er mulighed for, at et dansk selskab kan flytte sit hjemsted til Liechtenstein, som er omfattet af EØS-aftalen, og jeg har overhovedet ikke nogen indseende i det, men kunne man forestille sig, at DUC kunne flytte sit selskab, et SE-selskab, til Liechtenstein, så er det i hvert fald en ny situation, som det kan være meget svært at vurdere. Tak.

Ordstyreren:

Ja tak.

Så har vi to spørgere tilbage og et kvarter, så jeg håber, man har indrettet sig efter den tidsplan, og det er Erik Mortensen og derefter Ole Stavad.

Erik Mortensen (S):

Vi har et specielt element, som hedder rørledningsafgift. Jeg vil gerne høre, om der er nogle, der tør byde på, hvorvidt det er en skat, eller det er en produktionsomkostning. Og hvis det er en skat, kan man så fjerne den fra én aktør under henvisning til, at de øvrige aktører i området bare kan tilslutte sig og få en lignende aftale? Det var det ene.

Så var en af talerne inde på – jeg tror, det var Diderik Lund – at beskatning af mobile objekter er jo et tvivlsomt foretagende efterhånden, kan hurtigt blive det, og at man derfor satser mere på immobile skatteobjekter, f.eks. ejendomsbeskatningen.

Spørgsmålet er jo så: Er kulbrinteudvinding et immobilt skatteobjekt, så man kan sige, jamen hvis vi gør det, hvis vi satser mere på ejendomsbeskatning som et immobilt skatteobjekt, kan man så sige, at det er en generel regel, som så uden videre kan overføres til kulbrinteudvinding?

Ordstyreren:

Ja, hvem vil give et bud på det? Aage Michelsen.

Aage Michelsen:

Jeg vil godt sige noget om rørledningsafgiften. Nu har vi læst alle de mange svar og spørgsmål i weekenden, og jeg er lidt i tvivl, om det er en egentlig skat, eller det altså er et vederlag, men jeg har altså opfattet det, som om det var en skat.

Og det vil sige, at hvis man ændrer på rørledningsafgiften dér, så vil det kunne være i kollision med kompensationsaftalen. Men det kan formentlig være et vanskeligt spørgsmål, om det er en skat eller bare et ikkefiskalt indgreb, kan vi sige, man laver.

Ordstyreren:

Diderik Lund.

Diderik Lund:

Jeg vil anta, at det kan tenkes, at rørleggingsavgiften er begge deler, at det er et element i den som er betaling for en tjeneste, og hvis det kan påvises, at denne tjenesten er blitt dyrere, vil jeg anta, at avgiften kan heves uten noen kompensasjon, men i den grad det er et overskudd som blir hevet så antar jeg, at det må gir kompensasjon.

Når det gjelder det andre spørsmålet om kullbrinteskatten eller om denne virksomheten er en immobil virksomhet så er det i hvert fall klart at selve oljen og gassen er immobil. Selskapene som utvinner den er selvfølgelig mobile, og det kan legges en viss begrensning på hvor mye man kan beskatte virksomheten, men så lenge det er verdier der ute i Nordsjøen som kan tas opp med økonomisk overskudd vil det jo kunne komme andre selskaper inn, så det er et faktum at det ligger noen resurser der som har økonomisk verdi og som dermed er et immobilt skattegrunnlag.

Takk

Ordstyreren:

Ja tak. Og den sidste spørger, det er Ole Stavvad. Værsgo Ole Stavvad.

Ole Stavvad (S):

Jamen det var et lille kort tillægsspørgsmål i forlængelse af Martin Lidegaards spørgsmål, fordi det, som Martin spurgte efter, det var den der opgørelse i 2019.

Jeg vil godt høre, om ikke man kan bekræfte, at det kompensationsloft, man bliver ramt af, er kompensationsloftet helt frem til 2042, så hvis det er sådan, at man laver en opkrævning i 2019 eller tidligere, så betaler man først hele beløbet fra 2004 og frem til, man indfører ændringen.

Derefter skal man år for år på det konkrete grundlag betale det beløb, som man efter den pågældende bestemmelse opgør som kompensationsbeløbet hvert eneste år frem til 2042. Altså at man på intet tidspunkt kan frikøbe sig endeligt af den aftale, da man først kender beløbet endeligt i 2042, sådan som kompensationsbestemmelsen er indgået, og sådan som den er fortolket i de mange svar, vi har fået i de to udvalg.

Ordstyreren:

Ja tak. Det er da et yderst interessant spørgsmål. Hvem vil give et bud på det? Diderik Lund.

Diderik Lund:

Jeg leser i § 4, stk. 3, – nei unnskyld, stk. 2 – i kompensasjonsavtalen. Der står det: Kompensasjon kan ikke overstige den nettofordel som staten løpende oppnår fra og med den 1. januar 2004.

Jeg har oppfattet det på den måte, at man hvert år kan regne ut den maksimale kompensasjonen i det år, basert på hva som er akkumulert opp til det året, men uavhengig av hva som vil skje senere. Jeg ser det ristes på hoder, men jeg kan ikke forstå det annerledes foreløpig, men det kan hende jeg har misforstått dette. Dette er jo en juridisk tekst som kanskje juristene lettere for å forstå.

Aage Michelsen:

Nu er Ole Stavad så innsigtsfuld i det. Har der været besvarelse på det? Det har der? Hvad var svaret? Det har jeg glemt i kampens hede.

Ole Stavad (S):

Man bør ikke stille spørgsmål om noget, man ikke kender svaret på. Og svaret foreligger – jeg kan ikke huske spørgsmålsnummeret, men det kan hurtigt findes. Der er helt klart, fordi der blev først afgivet et svar, der meget klart kunne indikere den opfattelse, som Diderik Lund gav udtryk for.

Derefter har vi spurgt meget præcist ind til forståelsen, og der ligger en meget præcis besvarelse, der rummer, at man kan gå tilbage til 2004 og frem til 2042, og det er summen af disse, hele den periode, der er loftet over kompensationsbeløbet. Der kan ikke eftergives noget undervejs, der findes ingen former for mildhed i den her sag!

Ordstyreren:

Ja, det var da et synspunkt. Lige en kort replik til Martin Lidegaard. Jeg tror, han har nummeret på spørgsmålet og svaret.

Martin Lidegaard (RV):

Nu skal vi ikke tage forskud på folketingsdebatten i morgen. Men altså jeg synes dog, det lige er værd at sige til Diderik Lunds forsvar, at ifølge spørgsmål 88, og det mener jeg ikke, man kan diskutere, så er det klart, at loftet gælder for den samlede sum af kompensationen – det staten har fået fra 2004 og så frem til det årstal, vi snakker om.

Men når man så skal beregne kompensationen året efter, så fradrager man selvfølgelig det, man har betalt i kompensation, fra det beløb. Det var sådan set bare det, Diderik Lund sagde. Altså der tilskrives hvert år, men i det omfang man betaler kompensation, så fraskrives det altså også, så man kan ikke betale den samme kompensation flere gange.

Ordstyreren:

Tak.

Svend Auken, meget kort, for vi er ved at skulle afslutte.

Svend Auken (S):

Jamen jeg synes i øvrigt, denne her høring er blevet afviklet meget fint. Jeg vil bare sige at man skal være opmærksom på, at de, der har skrevet den her kompensationsaftale – og det er ikke de mest udygtige hjerner i Danmark – netop har været optaget af at undgå denne her situation. Det skal man være opmærksom på.

Ordstyreren:

Tak.

Er der andre hjerner, der kan hamle op med det, så vil vi da gerne høre det, eller er der ikke nogen, der tør give et bud? Er der ingen, der ønsker at kommentere det sidste?

Aage Michelsen:

Altså hvis vi nu kigger på § 4, stk. 2, som Diderik Lund nævnte, så er det altså svært rent juridisk for sådan en stringent ordfortolker at nå til et andet resultat, end at det bliver ved indtil 2042. Men selvfølgelig med fradrag for det, man har betalt løbende. Men altså det er jo ikke meget at sidde og fortolke på sammenholdt selvfølgelig med de forskellige udtalelser, der har været spredt rundt i de mange spørgsmål og svar. Men strengt juridisk fortolket så må det skulle gælde til 2042 – jeg var lige ved at sige: Er jeg bange for. Tak.

Ordstyreren:

Tak for en meget, meget spændende formiddag, og nu er det så op til os som politikere at gå hjem og konkludere. Vi skal jo have samråd, og vi er jo ikke færdige med processen endnu, men jeg vil sige mange, mange tak til oplægsholderne for, at de har afsat tid

- 64 -

til at komme, og der er lige et par flasker, som jeg håber, at man får tid til at nyde her i den søde juletid. Glædelig jul og tusind tak, fordi I er kommet og tak for spørgerne fra udvalgene. Tak for det.

